

Pravilnik: Ljubljana, Pucničeva ulica 5.
Telefon št. 11-23 11-24
Izdatnik: Ljubljana, Pucničeva ulica 5 — Telefon št. 11-23 11-24
Podružnica: Novo mesto, Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizi Conto Corri Post. Nr. 11-1118
IZJAVLJENJE: ZASTOPSTVO za oglede in ku-
pne: Italije in nemškega tiska
Urednik: Pubblitica Italiana S. A. MILANO

JUTR

Izjava: Vse, kar je objavljeno v tem časopisu, je avtorsko delo in ni dovoljeno kopirati ali prevajati brez dovoljenja izdajatelja. Vse, kar je objavljeno v tem časopisu, je avtorsko delo in ni dovoljeno kopirati ali prevajati brez dovoljenja izdajatelja.
Uredništvo: Ljubljana, Pucničeva ulica 5. telefon št. 11-23 11-24.
Rokopisi: se oddajajo.
CONCERNARIA ITALIANA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Nadaljnji napadi na sovražni konvoj ob Alžiru

Dva parnika srednje tonaže zadeta in bržkone potopljena, en 10.000 tonski poškodovan — 14 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 20. maja naslednje 1090. vojno poročilo:

Naša letala so z uspehom nadaljevala napade proti konvoju, ki pluje vzdolž alžirske obale. Dva parnika srednje tonaže sta bila zadeta od torpedov in ju je treba smetrati za potopljena, četrti je tretji z 10.000 tonami hudo poškodovan.

Lake v Sfaxu, Oranu in Džidžidju so bile učinkovito napadene od osnih bombnikov.

Nekoliko žrtev in lahke škodo so povzročili v Trapaniju in v okoliših Campidana (Cagliari) sovražni letalski oddelki, ki so se zapletli v resen boj z italijansko-nemškimi lovci ter izgubili pri tem 13 letal.

En štirimotorni kot razen tega pokončale protiletalske baterije v zraku nad Sicilijo.

Uspel letalski napad na afriško luko

Berlin, 19. maja. s. Nemška težka bojna letala so napadla v noči na 18. maj severnoafriško pristanišče Bzi Džela, kjer so ponovno bombardirala zasedane trgovske ladje, kakor tudi pomole in pristanke.

Ob drugi obletnici rimskih pogodb

Izmenjava brzojav med Ducejem in Poglavnikom — Zastopstvo fašistične Italije pri Pjagla vniku

Rim, 19. maja. s. Ob obletnici rimskih pogodb je Poglavnik poslal Duceju na sednjo voščilno brzojavko:

»Duce! Ob obletnici rimskih pogodb, ki ne tvorijo samo osnove neoljudske zveze med fašistično Italijo in Neodvisno Dravo Hrvaško, temveč tvorijo najbolj zdravi temelj novega državnega življenja hrvaškega naroda in političnega ter kulturnega razvoja v tem delu nove Evrope, velja moja misel in misel hrvaškega naroda Vam, Duce, veliki začetnik ustaske revolucije in hrvaške države neodvisnosti. Ustaska Hrvatska Vam je hvala, Duce, za žrtve vojakov fašistične Revolucije v borbi z boljševiškim sovražnikom na naši zemlji in se ob njih strani vedno in povsod borila do totalne zmage zavezniškega orožja in evropskega duha. Vas Ante Pavelić.«

Duce je odgovoril z naslednjo brzojavko: »Zahvaljujem se Vam, Poglavnik, za poslanico, ki ste mi jo poslali na dan obletnice rimskih pogodb, katere so posvetile skupnost idealov, ki združujejo oba naroda. Italijanski narod, ki je pomnil mlademu hrvaškemu narodu svoje sodelovanje v težavnem obnavljanju narodnega delu in v obrambi pred boljševiškim zasledom, gorje žel, da bi v okviru rimskih pogodb prijateljstvo med obema narodoma postajalo vedno bolj učinkovito sredstvo v borbi do zmage proti skupnemu sovražniku. Sprejmite moja osebna voščila in voščila fašistične vlade — Mussolini.«

Zagreb, 19. maja. s. Ob drugi obletnici podpisa rimskih pogodb je Poglavnik sprejel v vladni palači zastopstvo fašistične Italije, obstoječe iz Kr. ministra Casertana z osebim poslanstvom v celoti, generala Rea s celotno vojaško mislijo in nac. svet. Baletre s člani delegacije PNF. S hrvaške strani so bili navzoči člani vlade, ustaske prvaki, visoki državni funkcionarji, zastopniki oboroženih sil, župan in generalni direktor za propagando.

Minister Italije je naslovil na Poglavnika goreč pozdrav s svojimi voščili in voščili fašistične Italije, znova potrjuje delovno voljo v prijateljstvu z rimskim Imperijem. Potem ko je poudaril, da je Poglavnik hotel dvigniti državo v mornariho, sklicujoč se na tisočletno izročilo vojaške Hrvatske, je minister v nadaljnjem zatrdil, da je Italija pokazala in kaže s svojim sodelovanjem na vseh področjih, da je globoko zainteresirana na življenju in uspevanju Hrvatske. Detež hrabrosti in krvi njenih sinov pod orožjem, je otipljiv dokaz te stvarnosti. Minister je izjavil, da je položnost Hrvatske tesno povezana z usodo Rima in je dodal, da fašistični Imperij veruje v poslanstvo Hrvatske in zaradi tega bo med njima stvarno sožitje, ki se bo plodno razvijalo za blagor sosednjega naroda ob obali in samega italijanskega naroda.

Minister je takole zaključil: Voščilo, ki vam ga sporočam, Poglavnik, kot zastopnik Vel. Kralja in Cesarja in zvest izvrševalec Ducejevih ukazov, je namenjeno sreči vašega orožja, ki v vojni in k gotovi zmagi Osti junaško prispeva, je namenjeno vašemu dolgotrajnemu in graličskemu naporu voditelja usode Hrvatov in stalnosti ustaskega režima. Kona vaših starih kraljev, s katero bo kronan Savoje, je svet simbol hrvaške državnosti in oblasti, ki predstavlja pravičnost do naroda, zbrane pod vašo zmagovito zastavo.

Poglavnik se je v odgovoru predvsem zahvalil za besede, ki so prihajale iz italskega srca, izraz odkritosrčnega prijateljstva. Omenjajoč zgodovinski dogodek pred dvema letoma je Poglavnik poudaril, da imajo rimske pogodbe kakor vse mednarodne pogodbe ne samo pravni pomen, temveč tudi globok moralni pomen, iz katerega izvirajo obveze, ki se izpolnjujejo za vsako ceno. Vlada in hrvaški narod spoštujejo rimske pogodbe tudi s tega gledišča. Poudarjajoč, da prijateljstvo z Ducejem in fašistično Italijo

naprave, čeprav je bilo pristanišče z megljo zaščiteno, so bili določeni objekti izsledeni in večkrat zadeti. Letalo Junker 88 je izsledilo nedaleč od obale, približno 8 km severno od pristanišča, 6000 tonsko ladjo in jo zadelo s svojimi bombami. Številne majhne edince, ki so bile zbrane v severnem delu pristanišča, so bile zadete z bombami velikega kalibra. Napad se je izvedel navzlic obrambi protiletalskega topništva in nočnih lovcev.

Madžarski tisk o anglosaškem barbarstvu

Budimpešta, 20. maja. s. Barbarske metode anglosaškega letalstva ob napadih na italijanska mesta, piše »Pester Lloyd«, morajo izzvati gnus vsega omikanega sveta. Dejstvo, da mečejo ameriški in angleški letalci na polja in v obljubene kraje običajne uporabnostne predmete z razstrelivi, izloča Anglijo in Ameriko iz omikanega sveta. Anglosaški si utvarajo, da bodo lahko na ta način uklonili moralno italijanskega naroda, v resnici pa dosegajo nasproten učinek. Še nikoli ni italijanski narod bil tako trdno odločen upirati se in boriti kakor danes.

obstoja, odkar je hrvaški narod v najhujših časih borbe za neodvisnost potreboval odkritosrčnega prijatelja, je Poglavnik izjavil, da rimske pogodbe predstavljajo samo zunanjo obliko, s katero se to prijateljstvo izraža in za katerega čuti hrvaški narod večno hvaležnost.

Po zahvali ministru za sodelovanje v teh dveh letih v svrhu poglobitve prijateljstva z Italijo, se je Poglavnik ganljivo zahvalil junaškim vojakom fašistične Italije, ki se s sinovi ustaske Hrvatske bojujejo na bojiščih in na hrvaškem ozemlju proti skupnemu sovražniku. Ob tej svečani obletnici, je dodal Poglavnik, gre naša vdana misel tudi Kralju in Cesarju, poglavarju slavne Savojske dinastije, ve-

Na vzhodu le manjši boji

Nad zapadno Nemčijo je bilo sestreljenih 14 sovražnih bombnikov

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 20. maja. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo dnešne naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti je večeršnji dan potekel v splošnem brez posebnih dogodkov. Na obalnem področju Sicilije in Sardinije je uničilo letalstvo skupno z italijanskimi lovci 14 sovražnih letal.

Nemška bojna letala so preteklo noč napadla Oran. Bombe so povzročile velike požare v pristaniških napravah.

V večeršnjih popoldanskih urah so metali ameriški bombniki iz velike višine bombe na kraje na severnemem obalnem ozemlju. Prebivalstvo je imelo izgube, nastala je tudi deloma znatna škoda na poslopih, predvsem v Flensburgu. Lovci in protiletalsko topništvo z morja so sestrelili 14 štirimotornih bombnikov. Pet angleških letal je preletelo zadnjo noč severno državno ozemlje.

Letalstvo je bombardiralo v noči na 20. maja ponovno posamezne vojaške cilje v Londonu in ob angleški obali Rokavskega preliva. Eno letalo poročamo.

V času od 11. do 20. maja so nemške lahke pomorske oborožene sile sestrelile 13 sovražnih letal.

Izjalovljeni sovjetski napadi

Berlin, 19. maja. s. V dopolnilo današnjega vojnega poročila se doznava iz pooblaščenega vira naslednje podrobnosti:

Kakor so pričakovali, so se po operativnem odmoru v preteklih dneh večeraj na kubanskem mostišču borbe proti razne. Sovjetski napad je bil naperjen proti novim postojankam, ki so jih nemške čete nedavno osvojile južno od Krimskaja. Da bi zopet zavzele izgubljeno ozemlje, so se sovjetske čete, močne en polk in dva, zagnale večeraj v prvih urah po silovitih topniških pripravah proti postojankam, ki jih nemške čete drže na vzhodu. Vsi sovražni napori so bili zaman in so bili odbiti s hudimi izgubami za nasprotnika.

Okrog poldneva so boljševiki po dolgem bombardiranju nemških postojank zopet napadli in naleteli tudi to pot, čeprav so vrgli v boj nove oklopne in pehotne sile, ki so prišle v vsej naglici iz zaledja, na nepremagljivi zaporni ogenj nemških oddelkov. Borba, ki poteka neugodno za sovjetske sile, še traja. Zaradi budnosti nemških straž je bil poizkus sovražnega oddelka 80 mož, da bi prekorčili večeraj v prvih urah Kuban, popolnoma izjalovil. Po borbi, ki je nastala na alarm nemških straž, je obležalo 20 sovjetskih vojakov ubitih pred nemškimi postojankami, ostanek napadalcev, ki je bil odbit proti reki, pa je izginil v vodi.

Tudi na lagunskem področju med Kubanom in obalnim področjem Azovskega morja, so bili odbiti sovražni ofenzivni sunki skromnega obsega proti prednjim nemškim utrjenim postojankam. Dve sov-

Zunanja politika in vojni cilji Italije

Govor Eksc. Bastianinija v proračunski razpravi pred komisijami Senata — Ducejeve in Hitlerjeve smernice za sožitje med narodi

Rim, 19. maja. s. Pod predsedstvom predsednika senata grofa Suarda so se sestale zunanje-politična komisija, komisija za izmenjave in carine in finančna komisija, da bi proučile in odobrile proračune ministrstva za izmenjave in valute in zunanje ministrstva. Navzoča sta bila minister za izmenjave in valute in državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, nadalje državni podtajnik v finančnem ministrstvu, v ministrstvu za javna dela in v ministrstvu narodne prosvete.

Ministrstvo za izmenjavo in valute

Minister za izmenjavo in valute se je najprej skrenil zahvaliti poročevalcu, senatorju Blanchiniju, ki je s priznano sposobnostjo pojasnil delovanje ministrstva. Pričrnil se je poročevalcu za zahvalo vsem organom ministrstva, vsem sindikalnim organizacijam, ustanovam in kategorijam in vsem organizmom, ki dnevno sodelujejo z ministrstvom. Poudaril je izjavo poročevalca o nemogućnosti, da bi dobili inozemske proizvode, ne da bi nudili v zameno odvarjajoče blago. Nujno je potrebno, da je gospodarska politika vse države tesno povezana tako, da so vojaške potrebe v skladu s potrebami civilnega prebivalstva, oboje pa s potrebami izvoza kot protidajanje za uvoz.

Ko je pojasnil sedanji položaj izmenjav, je minister omenil trgovske in plačilne dogovore in druge valutne ukrepe, carinske tarife in disciplino izvoza in uvoza. Znova je poudaril potrebo popolnega sodelovanja med različnimi upravami, tako da bi ministrstvo za izmenjave tvorilo zbiralni kanal vseh izmenjav in preprečilo, da bi se posamezne operacije in delovanja med seboj križala, kar bi imelo samo škodljive posledice za splošni razvoj prometa z inozemstvom.

Nato je minister opozoril na nujno potrebo, da se plačila Italije v inozemstvu omeje, pri čemer je treba upoštevati izključno le potrebe naroda v vojni. V zvezi s tem je pozval vse, ki so na odgovornih mestih, naj pri izvrševanju svojih poslov izpolnjujejo strogo dolžnost, da izločijo sleherni izdatek, ki ne bi bil nujno potreben. Nadalje je zagotovil da ministrstvo in od njega odvisni organi prav dobro čutijo zahtevo sedanjega trenutka in upoštevajo potrebo, da je treba poenostaviti sisteme in ojačati vse operacije, ki zares zanimajo državo, tisti pa, ki govorijo o interesih države samo zaradi svojih osebnih kupcij, bodo s popolno nepopustljivostjo izključeni z operacijskega področja izmenjav.

Svoj govor je zaključil z besedami: »Ako je problem naše oskrbe eden izmed odločilnih činiteljev našega odpora in naše zmage, potem hoče ministrstvo za izmenjave in valute s svojimi močmi izpolniti častno dolžnost, da postavi dan za dnem svoje delo v službo narodu v vojni, da bi ta naša Italija, mussolinijanska in fašistična Italija, dosegla zmago in zares imperialni mir.

Govor ministra je bil sprejet s pogostimi in živahnimi izrazi odobravanja pri članih komisij, ki so soglasno ploskali.

Zunanje ministrstvo

O proračunu zunanega ministrstva je govoril senator Bollati, ki se je dotaknil nekaterih vprašanj splošne politike. Ker se je poročevalca senator Salata odrekal besedi, je takoj povzel besedo državni podtajnik, ki je bil pozdravljen z živahnimi aplavzi. Na začetku svoje izjave je dejal, da bi prav za prav ne bilo potrebno prav nič dodati in pojasniti po poročilu proračunu zunanega ministrstva, ki ga je pripravil senator Salata. Gre za dokument zgodovinske veljave, v katerem so doktrina, bistroumnost in globoko domoljubje poročevalca natančno ugotovili poiatke, dejstva in okoliščine v tako pomembnem trenutku. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu hoče s svojimi izjavami samo potrditi visoko spoštovanje in upoštevanje senata Kraljevine, katerega člani so sami sebe postavili v službo Domovine.

Vojna razmere so za zunanje ministrstvo pomenile z.Cetek posebno napetega dela — Vojna je namreč samo nadaljevanje politike neke države z orožjem in razna vprašanja, ki že obstajajo pred zaključkom svažnosti ali ki jim sledijo, moraj, biti ugotovljena in proučena že sedaj. Funkcionarji uprave zunanega ministrstva se zavedajo, da so predvsem vojaki in da so pripravljene tudi z življenjem plačati svojo privrženost dolžnost. Veliko število njih je imelo to čast, da služijo pod orožjem, da služijo Domovini v orožju, drugi pa že neprijetnosti in nevarnosti borcev na raznih operacijskih področjih in v onih mestih okraj meje, kjer je teroristično delovanje sovražnika posebno pogosto. Še pred kratkim smo videli v Tunisu kako so se ministri Belpieri in njegovi sodelavci resno izpostavili nevarnosti, da bi bili ujeti samo da ne bi zapustili njim zaupane italijanske skupnosti in da bi tako do poslednjega trenutka izvršili svojo dolžnost, kakor so to že popreje starih tudi funkcionarji komisije za premirje v Maroku in Alžiru o priliki sovražne invazije.

Manifestacije solidarnosti med Italijo in zavezniki

Prikaz novejšega političnega in diplomatskega delovanja Italije ne bo dolg in ker se nanaša samo na kratko razdobje dveh mesecev, ki so potekali od tedaj, odkar je Eksc. Bastianini imel čast, da je bil od Duceja pozvan v zunanje ministrstvo.

mnogi ljudje iz prizadetih krajev ob napovedi napada zatekli v gozdove in so se smatrali v prvem času za pogrešane.

Berlin, 19. maja. s. Glede učinka angleškega letalskega napada na dve nemški doinski pregradi ugotavljajo na pooblaščenem mestu, da je napad, čeprav je povzročil znatne izgube med prebivalstvom, zadal le razmeroma lahko škodo vojaškogospodarskega značaja. To škodo bo mogoče deloma popraviti v kratkem času. Ugotavljajo nadalje, da predstavljata električni centrali, kateri sta kotlini elektrikov, samo del vse proizvodnje električne energije v Nemčiji in da sta imeli ti dve elektrarni predvsem namen, kriti potrebo energije v primeru večje porabe. Iz teh razlogov bo odlični zvezni sistem med nemškimi elektrarnami lahko nadomestil brez težko pomanjkanje energije, ki sta nastalo po poškodbi obeh jezo.

Žrtve letalskega napada na Varšavo

Varšava, 19. maja. s. Poluradno poročajo, da je imelo civilno prebivalstvo med terorističnim napadom sovjetskega letalstva pred nekaj dnevi na Varšavo naslednje izgube: 149 mrtvih, 118 hudo ranjenih, 105 lahko ranjenih, 17 pogrešanih, 889 oseb pa je ostalo brez strehe.

du s potrebami civilnega prebivalstva, oboje pa s potrebami izvoza kot protidajanje za uvoz.

Ko je pojasnil sedanji položaj izmenjav, je minister omenil trgovske in plačilne dogovore in druge valutne ukrepe, carinske tarife in disciplino izvoza in uvoza. Znova je poudaril potrebo popolnega sodelovanja med različnimi upravami, tako da bi ministrstvo za izmenjave tvorilo zbiralni kanal vseh izmenjav in preprečilo, da bi se posamezne operacije in delovanja med seboj križala, kar bi imelo samo škodljive posledice za splošni razvoj prometa z inozemstvom.

Nato je minister opozoril na nujno potrebo, da se plačila Italije v inozemstvu omeje, pri čemer je treba upoštevati izključno le potrebe naroda v vojni. V zvezi s tem je pozval vse, ki so na odgovornih mestih, naj pri izvrševanju svojih poslov izpolnjujejo strogo dolžnost, da izločijo sleherni izdatek, ki ne bi bil nujno potreben. Nadalje je zagotovil da ministrstvo in od njega odvisni organi prav dobro čutijo zahtevo sedanjega trenutka in upoštevajo potrebo, da je treba poenostaviti sisteme in ojačati vse operacije, ki zares zanimajo državo, tisti pa, ki govorijo o interesih države samo zaradi svojih osebnih kupcij, bodo s popolno nepopustljivostjo izključeni z operacijskega področja izmenjav.

Svoj govor je zaključil z besedami: »Ako je problem naše oskrbe eden izmed odločilnih činiteljev našega odpora in naše zmage, potem hoče ministrstvo za izmenjave in valute s svojimi močmi izpolniti častno dolžnost, da postavi dan za dnem svoje delo v službo narodu v vojni, da bi ta naša Italija, mussolinijanska in fašistična Italija, dosegla zmago in zares imperialni mir.

Govor ministra je bil sprejet s pogostimi in živahnimi izrazi odobravanja pri članih komisij, ki so soglasno ploskali.

Zunanje ministrstvo

O proračunu zunanega ministrstva je govoril senator Bollati, ki se je dotaknil nekaterih vprašanj splošne politike. Ker se je poročevalca senator Salata odrekal besedi, je takoj povzel besedo državni podtajnik, ki je bil pozdravljen z živahnimi aplavzi. Na začetku svoje izjave je dejal, da bi prav za prav ne bilo potrebno prav nič dodati in pojasniti po poročilu proračunu zunanega ministrstva, ki ga je pripravil senator Salata. Gre za dokument zgodovinske veljave, v katerem so doktrina, bistroumnost in globoko domoljubje poročevalca natančno ugotovili poiatke, dejstva in okoliščine v tako pomembnem trenutku. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu hoče s svojimi izjavami samo potrditi visoko spoštovanje in upoštevanje senata Kraljevine, katerega člani so sami sebe postavili v službo Domovine.

Vojna razmere so za zunanje ministrstvo pomenile z.Cetek posebno napetega dela — Vojna je namreč samo nadaljevanje politike neke države z orožjem in razna vprašanja, ki že obstajajo pred zaključkom svažnosti ali ki jim sledijo, moraj, biti ugotovljena in proučena že sedaj. Funkcionarji uprave zunanega ministrstva se zavedajo, da so predvsem vojaki in da so pripravljene tudi z življenjem plačati svojo privrženost dolžnost. Veliko število njih je imelo to čast, da služijo pod orožjem, da služijo Domovini v orožju, drugi pa že neprijetnosti in nevarnosti borcev na raznih operacijskih področjih in v onih mestih okraj meje, kjer je teroristično delovanje sovražnika posebno pogosto. Še pred kratkim smo videli v Tunisu kako so se ministri Belpieri in njegovi sodelavci resno izpostavili nevarnosti, da bi bili ujeti samo da ne bi zapustili njim zaupane italijanske skupnosti in da bi tako do poslednjega trenutka izvršili svojo dolžnost, kakor so to že popreje starih tudi funkcionarji komisije za premirje v Maroku in Alžiru o priliki sovražne invazije.

mnogi ljudje iz prizadetih krajev ob napovedi napada zatekli v gozdove in so se smatrali v prvem času za pogrešane.

Berlin, 19. maja. s. Glede učinka angleškega letalskega napada na dve nemški doinski pregradi ugotavljajo na pooblaščenem mestu, da je napad, čeprav je povzročil znatne izgube med prebivalstvom, zadal le razmeroma lahko škodo vojaškogospodarskega značaja. To škodo bo mogoče deloma popraviti v kratkem času. Ugotavljajo nadalje, da predstavljata električni centrali, kateri sta kotlini elektrikov, samo del vse proizvodnje električne energije v Nemčiji in da sta imeli ti dve elektrarni predvsem namen, kriti potrebo energije v primeru večje porabe. Iz teh razlogov bo odlični zvezni sistem med nemškimi elektrarnami lahko nadomestil brez težko pomanjkanje energije, ki sta nastalo po poškodbi obeh jezo.

Žrtve letalskega napada na Varšavo

Varšava, 19. maja. s. Poluradno poročajo, da je imelo civilno prebivalstvo med terorističnim napadom sovjetskega letalstva pred nekaj dnevi na Varšavo naslednje izgube: 149 mrtvih, 118 hudo ranjenih, 105 lahko ranjenih, 17 pogrešanih, 889 oseb pa je ostalo brez strehe.

stvo. V tem razdobju je obiskal Rim zunanji minister rajha v. Ribbentrop, kar je omogočilo proučitev skupnih vprašanj v duhu popolnega sodelovanja in iskrenega tovarštva, ki preveva odnose med obema veleislama osi.

Sledil je obisk predsednika madžarske vlade Kal'aya, zastopnika najstarejše zaveznice Italije, katere prijateljstvo, ki je spontano vzniklo in se dolgo časa ohranilo, je bilo še v zadnjem času utrjeno s skupno prelito krvjo na bregovih Dona.

V potrdilo tovarškega duha, ki preveva oborožene sile, ki se z nemškimi in italijanskimi oboroženimi silami bore proti boljševiški nevarnosti, je posebno uradno odposlanstvo na čelu s senatorjem generalom Graziolijem pretekle dni poneslo maršalu Antonescu, šefu vlade prijateljskega rumunskega naroda, odklovanje velikega križa Savojskega vojaškega reda, ki mu ga je podelil Kralj in Cesar. Te manifestacije potrjujejo popolno solidarnost misli in dejanja, ki spaja Italijo in vse njene zaveznike, ki se v imenu trojnega pakta bore v isti vojni za obrambo skupnih idealov in načel proti skupnim sovražnikom.

Temeljni pomen sestanka Mussolini - Hitler

Senator Salata je upravičeno dal še večji poudarek sestanku med Ducejem in Hitlerjem, ki se je v mesecu aprilu vršil v Solnogradu. Sestanek je bil že predmet izjav državnega podtajnika v komisiji za zunanje zadeve v Zbornici fašijev in v korporaciji, vendar je treba še enkrat poudariti pomen temeljnega načela, ki je bilo označeno na onem sestanku in ki se ga Italija in Nemčija želita držati, da bi pripravili pogoje in temelje bodoče svetovne ureditve; noben režim zatiranja malih držav po večjih državah narodne osebnosti manjših držav ne smejo biti zabrisane ali omejene, temveč mora biti zajamčen svobodni razvoj vseh narodov, kakor tudi njihovo prostovoljno sodelovanje.

Ta načela, pa naj bodo zainteresane trditve sovražne propagande krkrčne koli, pomenijo dejansko premočrtno in skladno na lajevanje naše zunanje politike, ki črpa svoja globoka izročila iz samega italijanskega narodnega duha. Naša politika je vedno branila načelo narodnosti, tako za druge kakor za nas, in ni nikdar postavila za cilj svojega delovanja nadvlade ali zatiranja drugih evropskih narodov. Italija je bila prva, ki je dvignila svoj glas v Evropi proti teritorialnim krivicam in pravnim neenakostim, proti režimu sile in zatiranja, je slabo prikrite po ženevskih pacifiističnih ideologijah, režimu, ki so ga velesile zmagovalke v prejšnji vojni, vsilile drugim državam.

Krivda anglosaških velesil

V teh krivicah in neenakostih je Duce že tedaj ugotovil usodno klico sedanjega konflikta, na katero je pokazal s prstom. Anglosaški velesili, ki se danes bojujejo proti Evropi, sta že od leta 1919. dalje vodili pravo politiko »gospodarskega napada« s postopnimi poosttržitvami protekcionizma, zaporo izseljevanja, vzpostavo carinskih pregrad in sistemov imperialnih preferenc. To napačno zadržanje je v ostalem priznal in obeležil v tem smislu tudi državni podtajnik v ameriškem zunanjem ministrstvu Sumner Welles, ki je v nekem nedavnem govoru o mirovnih problemih izjavil med drugim, da so preferenčni dogovori in stalna povečavanja tarif zadala najhujši udarec samemu obstoju drugih narodov, ker je to imelo za posledico le uničenje mednarodne trgovine in prenehanje soledovanja, kakor tudi anarhijo, ki je ves svet potisnila na skrajno mejo gospodarskega propada in stvorila pogoje za novo svetovno vojno.

Tako začnajo sedaj tudi naši sovražniki priznavati svoje krivde in morajo zato priznati, da je prva pravica in prava svoboda narodov njih materialna možnost, da lahko delajo in živijo, torej prav to, kar so nam dosledno zanikali. Ako naj se svetu zagotovi častni mir, je potrebno, da sta obe vprašanji politične svobode in gospodarske svobode istočasno postavljeni na mednarodna tla. Poštena porazdelitev svetovnih virov je neporočno povezana z načelom svobodnega razvoja in prostovoljnega sodelovanja narodov. To so načela in v tem je pomen sklepov, ki sta jih Duce in Hitler sprejela v Solnogradu.

Življenjska nujnost italijanskega naroda

To so tudi obrisi bodočega evropskega dela, ki odgovarjajo premočrtni tradiciji zunanje politike fašizma, in ki se skladajo z vojnimi cilji naše države, ki je stopila v borbo ne morda z zahtevo in nora ambicijo, da bi vsilila določene politične ureditve narodom vseh ras, temveč z idealom resnične pravice, s predvidevanjem človeške pravičnosti, ki se neposredno povzema na božjo besedo, v kakršni mi verujemo. Italija, ki je v 60 letih doživela, da je njeno prebivalstvo naraslo od 29 na 45 milijonov duš in da so v sorazmerju s tem narasle tudi njene narodne potrebe, ni mogla nikdar, odkar je dosegla svojo edinstvo, razpolagati z nobenim izmed tistih proizvodnih sredstev, ki so ji bila vendarle potrebna, da bi mogla na temelju resnične neodvisnosti sodelovati z drugimi narodi, ki so takšnih sredstev imeli v izobilju.

Ta potreba našega naroda je stalno vodila italijansko politiko od Cavourja do Mussolinija. In nihče ne more zanikati, da se je Duce poslužil vseh sredstev, preden

Nadaljevanje na 2. strani

Ducejeve nagrade za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Jakša Jakuba in Mariji iz Vranovičev št. 6, občina Gradac, in zakoncem Miklavčev št. 20, občina Polje, o priliki rojstva dvojčkov nagradi po 600 lit.

Nadaljevanje s 1. strani

se je zatekel k vojni, da bi rešil italijanski problem v okviru pravično razumljivega in širokega sodelovanja. Cilji Italije so bili in so: svoboda njenega dela in svoboda na morju, ki obdaja našo zemljo. To je bil tisti cilj, ki je dovedel Italijane do tega, da so se borili na Krimu, da so se vgnezdili ob Rdečem morju, da so trpeli zaradi Tunisa in da so zasedli Libijo. Ducejeva trditve, da je Sredozemlje za druge narode pot, za nas pa življenje, je bila znova potrjena v hrabri bitki, ki so jo naši vojaki bili skozi 35 mesecev v Afriki, onkraj tistega morja, ki je pogoj življenja našega naroda in katere svobode še vedno nimajo.

Zakon o nujnosti našega življenja nas je vedel tudi do nujnosti, da se borimo, in nam nalaga sedaj nujnost odpora nasproti sovražniku, ki vidi našo bodočo usodo v okviru neke gospodarske sužnosti in politične podreditve, ki bi ji na zračni ne moglo slediti nič drugega kot rušitveno prevratništvo. Tej usodi se Italija ne želi podvreči. Njena naloga, da bi se odločila svoji časti, ki je edino resnično premoženje ubogih narodov: Italija ni nikdar niti prodajala niti kupčevala in od Novare do Plave je vedno imela Kralja in Vojško za svojo obrambo. (Močno, splošno odobravanje. Vzklik: »Živel Kralj!«)

Nenaravna zveza Anglosasov z boljševizmom

Nasproti terorističnim metodam naših nasprotnikov, ki se delajo, kakor da pričakujejo brezopojno predajo, kakršno bi bilo mogoče vsiliti kateremu koli upornemu plemenu, bomo postavljali vse to, kar je naš narod utrpel, da je postal narod, vse to, kar je znal ustvariti za druge, še preden je ustvaril zase. Evropa je danes pripravljena proti napadom dveh veseli, ki se proglašata za zastopnici pravice in svobode in ki sta se združili z boljševizmom v nesmiselnem upanju, da bo ta služil samo njihovim in ne svojim lastnim namenom, čeprav je sedanjí sovjetski imperializem začel svoj stari pohod po poteh slovenskega imperikalizma in proti tistim morjem, ki jih Anglosasi odrekajo sredozemskim narodom, pri čemer tova, kakor na primer v najnovejšem poljskem primeru, prav ona jamstva in one obveze, ki so jih Anglosasi postavili za temelj in opravilo svoje vojne.

Naj si n'hide ne utvarja, da bo jutri videl Anglijo ali Združene države, kako se bodo lotile nove vojne za rešitev Evrope pred boljševizmom, ali pa Rusijo, ki bi se upirala usunjenju evropskih narodov pod anglosaških plutokracijah. Proti povezavi akcij teh treh heterogenih sil, Amerike, Anglije in Rusije, treh izvenevropskih sil, ki proglase svojo namen, da nam odvzamejo slovensko materialno sposobnost odpora in ki hočejo uspraviti celo naše duhovne sile, ponos nas Evropejcev, se bo morala Evropa sama braniti in najti v sebi silo, da se bo uprla in ostala to, kar je bila doslej, kakor je rekel Duce, »vodnica in luč za vse narode«.

Odnosi s Francijo

V tem okviru trdne odločitve in iskrene evropskega sodelovanja se je pretekli mesec vršil sestanek z Lavalom. Načeloma, ki sta jih Nemčija in Italija postavili za temelj evropskega in svetovnega reda, so tudi temelj italijansko-francoskih odnosov. Nimamo nikake želje, da bi uničili ali ponižali Francijo, temveč kažemo nasprotno razumevanje za njene življenjske potrebe. Ako pa hoče Francija sodelovati pri delu evropske obnove, mora dometi potrebo, da deprimese žrtve in da pomaga ne le v proizvodnji in vojni naporih Osi, temveč da uredi tudi vprašanja, ki so še vedno odprta z njenimi sosedji. To je bistveni pogoj, da bi se italijansko-francoski odnosi postavili v okvir režima vzajemnega razumevanja in da bi našli mesto v širšem evropskem sodelovanju.

Predem je Eksc. Bastianini zaključil svoja izjavljanja, je pozdravil italijanske Oborožene sile, ki so v ponosu borbe spet enkrat pozivile v Afriki slavo naših zastav.

Nato je odgovoril na nekatera vprašanja senatorja Bolitia in je zaključil svoje izjave z besedami, da je danes bolj ko kdaj potrebna objektivna politika in objektivno vrednotenje položaja, kakor tudi hladno proučevanje dogodkov; te politične delavnosti se tudi v razvoju vojnih dogodkov, ki povsem zaposlujejo vso državo, drži ministrstvo. Samo tako so lahko zagotovljene priprave za bodočnost, ki bo odgovarjala doprinesnim žrtvam in enemu idealu pravice med vsemi narodi, ki ga je proglasil in hotel Duce. Krepost našega ljudstva bo v skladu z okoliščinami in visokimi izročili našega rodu, tako da smemo zaupati vanj in v najlepšo usodo Italije.

Senat je s pozornim zanimanjem sledil poročilu državnega podtajnika in z odobravanjem podčrtal glavne dele govora, ki ga je ob koncu sprejel s toplim pritrdjevanjem.

Ogromen napredek nemškega protiletalskega topništva

Berlin, 19. maja. S. Glede uspehov nemškega protiletalskega topništva od prčeta vojne, ki jih je objavilo današnje nemško vojno poročilo in ki predstavljajo uničenje 10.000 sovražnih letal, ugotavljajo v tujkah vojnih vojaških krogih, da predstavlja ta številka celotno letal prve, druge in tretje vrste in šolskih letal, s katerimi je razpolagalo angleško, francosko in belgijsko letalstvo ob prčetu sedanje vojne. Ti uspehi so bili doseženi zaradi razvoja protiletalske strelne tehnike in zaradi močne uporabe celo topov največje kalibra. Posebno učinkovite so bile nove protiletalske strojne s s štirimi 20 mm cevmi. Ker so merilne priprave, ki jih uporablja nemško protiletalsko topništvo, dosegle najvišjo tehnično popolnost, se lahko upravičeno pričakuje, da bodo nadaljnji uspehi še znatno povečali odstotek sestreljenih sovražnih letal.

Zaključne tekme mladinskih sportnih iger

Ljubljana, 18. maja. Stadion na Vodovodni cesti, okrašen s vencem in zastavami, je videl danes v izrednem navdušenju zbrano zdravo ljubljansko mladino. Obširno pobočje je bilo polno gojencev in učiteljev posameznih šol, ki so se med najboljšimi ocenjenimi udeleževali odličnih zaključnih tekem. Izločitvene tekme za to zadnjo prireditve so bile v prvih dveh tednih maja meseca.

Vseh skupaj je bilo 120 tekmovalcev obeh spolov, ki so se borili za naslov šampiona mladinskih iger za tekoče šolsko leto.

Močno je bila zasedena tudi tribuna zastopnikov oblasti. Sprejemal jih je poveljnik Cassani z načelnikom tajništva Zveznega poveljstva, dočim so ob vstopu stadiona nekateri hierarhi GILLa urejali pritek predstavnikov in jim odkazovali določene prestore.

Visoki komisar prisostvuje tekmam

Prireditve je prisostvoval Eksc. Visoki komisar, navzoč pa so bili tudi general poveljnik divizije »Planinskih lovcev« kot zastopnik Eksc. Gambare, Zvezni tajnik Orlandini, podtajnik Capurso, zastopnik škofa, general poveljnik topništva Armad-

nega zbora, kvestor in vicekvestor, župan in šolski komisar, mnogi častniki in načelniki krajevnih zavodov. Udeleženci zaključnih tekem se z nekoliko oddelki »Babilice« s puškami in bobniki, zbrani na prostoru pred tekmovališčem, izkazovali čast prihajajočim oblastem.

Potek tekem

Tekme so se začele z lepim obredom dviganja zastave. Kakor so se zaključevale posamezne tekme, so člani dotičnega razsodišča prve tri zmagovalce predstavili oblastem. Zmagovalci so se napotili na častni oder, postavljen v višini zastave, in so pozdravljali po rimsko. Vsak tekmovalac je nosil srajco in barvna svoja šota. Istočasno je bila med bobnanjem na koncu večbališča dvignjena zastava šole, ki jo je zastopal najbolje ocenjeni borec.

Tekme so potekle v točnem redosledju, natančno po določenem programu. Zmagovalci, katerih imena so od časa do časa po italijansko in slovensko naznanili zvočniki, so bili deležni živahne pohvale. Prireditve, ki je bila zbudila mnogo zanimanja zlasti med množico mladine, se je zaključila z obredom snemanja zastave. V kratkem bomo objavili rezultate zaključnih tekem mladinskih sportnih iger za leto XXI.

Zasedanje sveta Združenja trgovcev

Prvo zasedanje Sveta Združenja trgovcev je bilo v petek popoldne v dvorani Trgovskega doma; udeležba je bila lepa. Predsedoval je predsednik Združenja trgovcev Ljubljana, pokrajine Z. Lukič. Predsednik je podrobno poročal o delu združenja. — Ko so bile ojažane počtne in prometne zveze, je prišlo združenje v stik s podeželjem in začelo je organizirati poveljstva; v sporazumu z Združenjem industrijev je bilo prvo poveljstvo ustanovljeno v Kočevju. Predsednik je predlagal ustanovitve poveljstva v Novem mestu, Logatcu, Crnomlju ali Metliki, v Ribnici, na Vrhniki in po potrebi tudi v Višnji gori. — Združenje je posvečalo vso pozornost strokovnemu šolstvu; v pokrajini je 9 trgovsko-obrtno nadaljevalnih šol, ki jih podpira združenje. — Ustanovilo se je poseben sindikat trgovcev s steklom in porcelanom; za predsednika je bil izvoljen Anton Agnola. — Zastopniki gospodarskih organizacij so bili 15. decembra sprejeti pri Eksc. Visoke komisariatu E. Graziojlu. Predsednik je tedaj prečital obširno poročilo, ki ga

je pozneje v celoti objavil Trgovski list. — Povablu Visokega komisarja, naj prostovoljno prispeva v korist Podpornega sklada so se trgovci odzvali z lepo vsoto 123.000 L. — 3. t. m. so bili zastopniki gospodarskih organizacij povabljeni k Eksc. Visokemu komisarju E. Graziojlu, ki jim je podal obširno poročilo o dveletnem uspešnem delu Visokega komisariata. — Predsednik je poročal o akciji za zvišanje maksimalnih cen vina. Kaže, da bo izvršanje ugodno rešeno. — Dalje je predsednik poročal o prvi plenarni seji Pokrajinskega sveta korporacij ter o reorganizaciji bivše Zbornice za TI, končno pa še o delovnih tekmah. — Notranje delo združenja je bilo živahno. Od maja 1942 je bilo 152 članskih sestankov, letos pa jih je bilo že 62. Združenje je doseglo odpravo luksuznega davka na mnoge predmete in olajšanje obdavčenja nagrad. — Ko je predsednik se poročal o računih združenja, je podal poročilo v imenu nadzorstva g. Čebin in predlagal upravi razrešnico, ki je bila podeljena soglasno.

Novo razdobje vojne

Pesimistično presojanje anglosaškega javnega mnenja o možnosti uspešnega vdora v Evropo

Turin, 20. maja. Novo razdobje vojne, ki se sedaj začne, je po svojem bistvenem značaju kopinsko in je zaradi tega mnogo težje za sovražno koalicijo nego za sile Osi.

»Zmaga v Tunisu«, piše vojaški urednik »Daily Sketch«, »je v svojem bistvu uspeh udarca na fronti, široki komaj dve milj. S tem ni rečeno, da bi podoban uspeh imel isti uspeh tudi v Franciji. Bitka za Francojo ali bitka za Italijo se bo bila v mnogo večjem obsegu. Enostavni prvobitni sovražne fronte ne bo zadostoval, da bi se sovražnik vdal, razen, ako bi bil tako izčrpan, da bi ne imel nikakršnih rezerv več. Ne moremo pričakovati, da bi ga potisnili v tak položaj že pri prvem sunku. Treba ga bo poraziti dokončno in to ne bo lahka stvar.« Angliški list ima gotovo prav, ako trdi, da dokončni poraz ne bo lahka stvar. Nasprotniki so doslej izgubili 20 bitk, dobili pa samo eno. Nerazumljivo je, kako se pri taki bilanci še upajo govoriti o gotovosti svoje zmage, zlasti, ker so edino svojo zmago dosegli ne zaradi svojih vojaških vrlin in sposobnosti vodstva, marveč zaradi silne premoči. Ko so doslej dosegli, nikakor ne more omajati vere onih sil v zmago. Za primer, da se bo sovražniku posrečilo stopiti na evropska tla, se bo Os bojevala v najslabšem primeru v enakih okolščinah.

»News Chronicle« je razkril skrivnost, zakaj se Angleži sedaj toliko bahajo. Pravi namreč, da se je Angležem po trah letih naporov le posrečilo pčeti sadove teh naporov in nesreč. Britanci so imeli res že nujno potrebo po kakim zmagi, zato so šli iskati tja, kjer so lahko z oredotočenjem vseh svojih kopinskih in pomorskih in letalskih sil ter z ameriško pomočjo in s francoskim izdajstvom dosegli kak uspeh. Njihovo hrepenenje po zmagi je bilo zaradi tolikih porazov tako silno, da so za Afriko žrtvovali svoj imperij na Tihem oceanu.

Dočim britanski tisk mnogo govori o vdoru Anglosasov v Evropo, izjavlja »Daily Mail«, da nevarnost vdora v Anglijo še vedno ni odstranjena. Tudi »Ob-

server« priporoča Angležem in Američanom, naj se bolj držijo stvarnosti, in jim med drugim opominja, da tudi naslednjega: »Potrebna je večja enotnost in politični strategiji zaveznikov. Zavezništvo se v vojni utrjuje z akcijami, ne pa z zagotovili in objubami. Ruska zaveznica je zopet t'k pred težkimi meseci velikih bitk. Ali naj pustimo, da preteče zopet eno leto, ne da bi razširili tudi na Rusijo eno intimno soglasje, ki je rodilo zmago v Afriki?«

O teh zadevah se nevedno pomenkuje teta Churchill in Roosevelt. Listine, navedene v francoskem zunanjem ministrstvu so ju gotovo prepričale, da je dvolična politika nepopravljiva stran boljševikov. Rusija igra svojo posebno igro, ne glede na to, ali je podpisala kak sporazum. Stalin si bo dal drago plačati soglasje, za katerega beračita London in Washington, v zameno pa jima bo dal blago, ki gotovo ne bo pristno in ne bo imelo n'kake vrednosti. Boljševiško sleparstvo namreč v ničemer ne zaostaja za ameriškim ali za britanskim.

V »Herald Tribune« priznava znani Walter Lippmann, da je nes pametno misliti, da bi bila Italija sila, ki jo lahko prezirajo v svetovni vojni. Pisec navaja mnogo dokazov, da bi prepričal svoje čitatele in naglašal, da bi bilo Romelovo bojevanje nemogoče brez italija kega brodcvja, vojske in letalstva, ki so razen tega znatno podprli nemški napad na Balkan. Dokler Italija stoji in se bojuje, je po Lippmannovem mnenju afriška zmaga nepopolna. Italija je velika ovira na poti za uresničenje sanj o zmagi, zato bi napravila zaveznikom veliko uslugo, ako bi se izvil iz dosedanje zveze in bi zato z njo ne ravnali tako kakor z Japonsko in z Nemčijo. Velikodušnost ameriškega novinarja se povzpneja celo do trditve, da Italijo ne smatra nihče za sovražnico svetovnega miru in da tudi njenih kolonij ni smatrati za dokončno izgubljene. Prav nasprotno se bo Italija omogočila boljše kolonialna bodočnost. (Stampa Sera.)

Napadi na japonske bolniške ladje

Anglosasi so napadli že 7 japonskih bolniških ladij

Tokio, 19. maja. S. Zastopnik obveščevalnega urada Tomckasu Hori je poudaril glede nezakonitih napadov sovražnika na japonske bolniške ladje v svoji današnji izjavi, da je japonska vlada poslala Ameriki in Angliji energične proteste. Za razkrivanje lažnih trditve Anglosasov je Hori navedel kraje in natančne datume, ko so bile japonske bolniške ladje napadene od sovražnika:

»Arabija Maru« je bila 4. januarja večkrat bombardirana v pristanišču Ranguna. Bombardiralo jo je letalo tipa »Consolidated«, ki je odvrnilo nanjo nad 10 bomb in jo poškodovalo.

»Amerika Maru« je napadlo sovražno letalo 30. januarja pred pristaniščem v Rabaulu. Odvrglo je na ladjo štiri bombe in nato streljalo na ladjo s strojnimi.

»Manila Maru« je bila 4. marca torpedirana na področju 136 stopenj vzhodne dolžine in 5 stopenj severne širine.

»Ural Maru« je bila napadena 3. aprila na prostoru 2.46 stopenj južne širine in 150.7 stopenj vzhodne dolžine ter je bila zadeta v polno z bombo, ki je ubila 6 zdravnikov in 1 mornarja, hudo ranila pa 10 mornarjev.

»Fuso Maru«, ki je potovala na Portlandski otok, je bila 15. aprila trikrat napadena na prostoru 152.20 stopenj vzhodne dolžine in 3.30 stopenj južne širine. Na-

slednjega dne je bila »Ural Maru« ponovno napadena na povratni vožnji med 16. in 20 uro ter utrpela znatno škodo.

»Buenos Aires Maru« je bila torpedirana 23. aprila pred Hongkongom in poškodovana. Na ladji je bilo 7 žrtev.

»Mizuho Maru« je bila bombardirana 27. aprila pred Kokurom na skrajnem severu coka Nova Britanija v bližini Rabaula. Ladjo je zadelo 20 strelcev iz strojne.

Tokio, 20. maja. S. Japonska bolniška ladja »Arabija Maru«, ki jo je ameriško letalo 1. aprila napadlo v pristanišču Ranguna, je bila večkrat znova bombardirana. Bombardiral je ladjo ameriški bombnik, ko je plula na skrajnem severu coka Nove Irske. Podrobnosti o napadu še niso znane.

Nankinški poziv

Čangkajškovi vojski

Nanking, 18. maja. S. Generala Pang-pinghau in Sunthien sta skupno s šefom glavnega stana nankinških oboroženih sil poslala oficijem in vojakom čunkinške vlade poslanico in jih pozvala, naj se pridružijo kitajski narodni vladi.

Naročite se na romane

DOBRE KNJIGE

Gospodarstvo

Zemeljski plin, novo bogastvo Rumunije

Da zavzema Rumunija med evropskimi državami prvo mesto v proizvodnji nafte, je splošno znano. Manj znano pa je, da predstavljajo izvori zemeljskega plina v Rumuniji veliko naravno bogastvo Rumunije, ki po svojem pomenu ne zaostaja za mineralnim oljem. V zvezi z izsledovanjem ležišč nafte so v mnogih državah v zadnjih desetletjih odkrili izdatne izvore zemeljskega plina, ki pa precej zaostajajo za onimi v Rumuniji. V večjem obsegu se je razvilo pridobivanje zemeljskih plinov v Italiji, kjer se je v zadnjih štirih letih pred sedanjo vojno, to je od leta 1936 do 1940, proizvodnja zemeljskega plina podvojila in je dosegla 26 milijonov kubičnih metrov ter bo v kratkem dosežena letna proizvodnja 40 milijonov kubičnih metrov, zlasti po nedavni graditvi 64 km dolgega plinovoda od Piacenze do Milana.

Ko so ob koncu preteklega stoletja pričeli v večjem obsegu vrtati sonde za pridobivanje nafte v Rumuniji, so neleteli tudi na izvore zemeljskega plina, s katerimi v pričetku niso vedeli kaj početi. Pozneje so našli način, kako se iz zemlje uhačajoč plin zajema in odvaja. Tako se je pričelo izkoriščanje zemeljskega plina. — Strokovnjaki so postali prav pozorni na neizčrpane rezerve zemeljskega plina šele tedaj, ko je 11. julija 1933 na Sedmograškem v bližini mesta Medijaša (medalec od železniškega križišča Copsa Mica) prišlo na prostem polju do silovitega izbruha zemeljskega plina. Iz žrela, ki je kmalu doseglo premer okrog 60 m, je pričel bruhati na površino zemlje plin z ogromnim pritiskom okrog 100 atmosfer. Plin je prišal s seboj tudi zemljo in kamenje, ki ga je metaj visoko v zrak. Nekaj dni pozneje so iskre, ki jih je povzročil padec kamenja, vžgale ta plin. Nastal je ogromen plamen, ki je gorel z malimi presledki sedem let. Strokovnjaki so bili prepričani, da bo po izčrpanju rezerv ogromni plamen kolagoma popustil in da bo izvor usahnil. Ko pa bruhanje plina ni prenehalo niti po več letih, so šele spoznali, kakšne ogromne rezerve energije se skrivajo v globini in kakšne koristi bi lahko prinašal ta plin, če bi uspelo ugašiti ogenj in zajeti izvor. Zato so pričeli z obsežnimi deli za ugašitev plamena, kar je leta 1940 tudi uspelo. Ni pa uspelo zajeti izvora in še danes uhaja iz velikega žrela z neukročenim s'lo dnevno po 1 milijon kubičnih metrov dragocenega plina, ne da bi uspelo ta dragocen plin izkoristiti. Plin še danes bruhna na površino s prvotno silo in s takim šumenjem in ropotom, da se g'edolci v bližini žrela, tudi če vpijejo, ne morejo sporazumeti. Ponovno so že skušali spraviti uhajajoči plin v cevi in zapreti izvor, toda čim je to uspelo, je na kakem drugem mestu nastalo novo žrelo, oddaljeno tudi več sto metrov od prvotnega. V zadnjem času so del uhajajočega plina vendar zajeli in ga sedaj odvajajo po ceveh, kar pa povzroča še vedno precejšnje težkote, kajti če skušajo tehniki tok plina ugašiti, tedaj popusti pritisk in plin si počište drug izhod.

Cevrav uhaja še danes brez koristi na dan okrog 1 milijon kubičnih metrov dragocenega plina (na leto torej več kakor ena tretjina milijarde kubičnih metrov), vendar ta količina še razmeroma majhna v primeri z rezervami plina, ki jih cenijo strokovnjaki na skoro 600 milijard kubičnih metrov. Celotno področje, kjer so do sedaj ugotovljena podzemeljska ležišča plina, obsega samo na Sedmograškem 515 kvadr. kilometrov. Ta zemljiški plin je verjetno nastal v zvezi z razpadanjem predpostavljanih živih bitij na nekdanjem morakem dnu, kakor so slične okoliščine drugje povzročile nastanek mineralnega olja. Prednost rumunskega zemeljskega plina je v tem, da vsebuje ta plin skoro čisti metan s kurilno vrednostjo približno 8000 kalorij (to je več, kakor znaša kurilna vrednost običajnega premočnega plina) in da prihaja ta plin na površino pod takim pritiskom, da se lahko iz sonde neposredno dovaja preko cevodov tudi do oddaljenih potrošniških središč. Na obširnem sedmograškem področju so naravnali že številne sonde, ki se dobro izkoriščajo.

Sonde se vrtajo na podoben način kakor sonde za nafto. Pri tem delu pa je potrebno mnogo več presnosti, ker se mora v trenutku, ko se sonda navrti na ploč izbruhne z veliko silo na površino, ukrotiti eruptivna sila plina, sicer vrže pritisk vse naprave in cevi v zrak. Cevi, ki se gradi v globino, mora biti skozi napolnjena z vodo, tako da teža vode odtehta pritisk

plina. V mnogih primerih je treba vodo še »obtežiti« s fino zmleto liovcio, v težjih primerih celo še s težjim materialom, kakor n. pr. zmleto železno rudo. S tem se doseže povečanje pritiska vodnega stebra za 50% in še več. Ko so položene cevi v vsej globini sonde, postavijo na vrhu dobro zasidrano aparaturo z ventili ter položijo potrebne cevi za odvajanje plina. Vrtalni stolp nato odstranijo in ostane le majhna hišica z aparati za reguliranje pritiska. Odslej je le še odpirati in zapirati ventile po potrošnji plina, tako da dobe vsi oddemalci plina, oddaljeni mnogo kilometrov od izvora, plin s predpisanim pritiskom. Narava tako sproti dobavlja plin obenem s potrebnim pritiskom za odvajanje plina do potrošnikov. Tudi zamudno in drago rafiniranje plina ni potrebno.

Z izkoriščanjem izvorov zemeljskega plina ima Rumunija na razpolago dragocen in izredno cenen izvor energije, ki se lahko po potrebi uporablja za proizvodnjo toplote ali preko električne centrale za proizvodnjo luči. Res so stroški za ureditev posamezne sonde znatni, enako tudi stroški za gradnjo cevodov in plinske napeljave. Čim pa je sonda v obratu, so obratni stroški minimalni, ker je na izvoru samem pot.ehen le en sam človek, ki regulira pritisk in ki pogosto nadzira tudi po več sond, ki leže blizu. Tako je razumljivo, da je prodajna cena za plin izredno nizka. Spričo te nizke cene prebivalstvo v sedmograških mestih, priključenih na plinsko omrežje, tudi mnogo ne štedi plin, naj si bo pri kurjavi ali pa pri razsvetljavi. Pogosto se dogaja, da plinskih luči sploh ne ugašujejo.

Prvi izvori zemeljskega plina so bili na sedmograškem ugotovljeni že leta 1908., ko je madžarski geološki inštitut škval ležšča kalijeve soli. Tik pred izbruhom prve svetovne vojne so ameriški strokovnjaki ocenili ležišča plina na 72 milijard kub. metrov, toda kmalu se je izkazalo, da so sedmograška ležišča plina še neprimerno izdatnejša nego ameriška. Danes cenijo rezerve zemeljskega plina na Sedmograškem na 600 milijard kub. m. Od teh rezerv odpade pretežni del na rumunsko področje, manjši del pa na področje, ki sedaj pripada Madžarski. Kaj pomeni za Rumunijo rezerva 600 milijard kub. metrov plina, spoznamo, če upoštevamo, da rumunska potrošnja zemeljskega plina, navzlic naglenu razvoju, še ni dosegla pol milijarda kub. metrov na leto (leta 1941 je znašala 362 milijonov kub. m) in da celotna potrošnja, odkar se izkorišča zemljiški plin, še ni dosegla 6 milijard kub. m. Čeprav je potrošnja znatna v primeri z drugim državam, je leta 1941 šele dosegla ono količino, ki vsako leto brez koristi uhaja v zrak iz žrela pri Medijašu. Pri tem je treba upoštevati, da vsebuje 1000 kub. m. zemeljskega plina toliko energije, kakor ena tona nafte. Tako pomagajo izvori zemeljskega plina Rumuniji, da šteti z mineralnim oljem, ki ga lahko izvaža v inozemstvo. Obenem omogoča zemljiški plin tudi štednjo s premočjem in lesom v industriji in v gospodinjstvu. Do polnega izraza bodo prišle te koristi, ko bodo zgrajeni nadaljnje cevodove za oskrbo mest in industrijskih središč z zemljiškim plinom in zlasti ko bo dograjen cevod iz Sedmograške do Bukarešte, kjer računajo, da bo mogoče v teku leti dvigniti potrošnjo na eno milijardo kubičnih metrov.

S tem pa še ne bodo izčrpane vse možnosti, ki jih nudijo ležišča zemeljskega plina. Ta plin ni primeren samo za pridobivanje toplotne energije, temveč se da tudi še bolj koristno uporabljati kot surovina v kemični industriji. Kemiki gledajo s težkim srcem, kako se dragoceni zemljiški plin dovaja z namenom, da zgori. Zaenkrat uporabljajo zemljiški plin v kemični industriji predvsem za izdelovanje saj, ki so potrebne v industriji barv in v proizvodnji gumijah. Rumunija je pričela sajje tudi že izvažati. Pričeli so tudi izkoriščati zemljiški plin za pridobivanje formaldehid, osnovne surovine za izdelovanje plastičnih mas in umetnih smol. Plin bodo uporabljali tudi kot sredstvo za kemično redukcijo v plavžih, kar bo omogočilo prihranek koksa. Lahko pa se uporablja še za pridobivanje vodika, ki je potreben za hidriranje premoga (izdelovanje umetnega bencina), za sintezo metilnega alkohola in v zvezi z dušikom za pridobivanje smojnjaka in dušikovih gnojil. Danes ne more biti več dvoma, da bo odkrje ogromnih ležšča zemeljskega plina v Rumuniji ustvarilo novo razdobje v razvoju rumunske kemične industrije.

Blagovni promet priključnih ozemelj z inozemstvom

Uradni list »Gazzetta Ufficiale« je objavil Kr. ukaz z dne 19. aprila t. l. št. 340., ki se tiče blagovnega prometa priključenih bivših jugoslovanskih ozemelj z inozemstvom. Za uvoz b'aga iz inozemstva v bivša jugoslovanska ozemlja, priključena Italiji, in za izvoz blaga s teh ozemelj je potrebna dovolitev. Dovolitve izdajajo Visoki komisar v Ljubljani, Guverner Dalmacije in prefekt Fiume po predhodni pooblastitvi ministrstva za izmenjavo in valute, ki se zvozi iz tega ozem'ja, mora zavodu »Istituto Nazionale per gli Scambi con l'Estero« odstopiti plačilna sredstva, ki jih dobi iz inozemstva za izvozno blago. Odstopanje se vrši preko zavoda Banca d'Italia ali preko pooblaščenca banke. Monopol trgovanja z tujimi plačilnimi sredstvi na priključenih ozemljih se pridržuje zavodu »Istituto Nazionale per gli Scambi con l'Estero«. Za račun tega zavoda lahko vse posle z zunanjimi plačilnimi sredstvi izvršijo »Banca d'Italia« ali katere druga banka, ki jo v to pooblasti ministrstvo za izmenjavo in valuto. Razveljavljajo se vse določbe, ki bi nasprotovale temu ukazu, ki je stopil v veljavo deseti dan po objavi.

Gospodarske vesti

— Iz združnega registra. Pri Lesni zadruzi v Begunjah pri Cerknici je bil izbrisan član upravnega odbora Franc Turšič, vpisan pa član upravnega odbora Janez Meden iz Kožleka. — Pri Okrajni posojilnici v Mokronogu sta bila izbrisana dosedanja člana upravnega odbora Ivan Lindič in Anton Strupec, vpisana pa sta

»Jutrovik« oglasi so Vaši najboljši nakupovalci in prodajalci!

— Omejitve potrošnje papirja za zavijanje v Nemčiji. Nemški državni pooblaščenec za ovojni material je izdal predpise glede štednje za ovojni papirjem, ki bodo stopile v veljavo 1. junija. Pri oddaji blaga potrošnikom se smejo v nov papir ali v novo lepenco zaviti le naslednji predmeti: živila, če je to nujno potrebno zaradi prenosa in iz zdravstvenih razlogov, oblačila za dojenčke, tekstilno blago v svetlih barvah, belo perilo, zdravila, droge, barve, kemikalije, desinfekcijska sredstva, sredstva za pokončevanje škodljivcev, ortopedski in zdravniški material ter kirurški instrumenti, kol'kor je to potrebno iz zdravstvenih razlogov. V nov papir se sme zavijati tudi blago, ki se po pošti pošilja. Ostalo blago se sme zavijati samo v že razbjen papir. Blago v originalnih zavojih se ne sme še posebej zavijati.

KULTURNI PREGLED

Premiera „Jorijeve hčere“

V sredo je moglo premiersko občinstvo, pomnoženo z mnogimi, ki jih je zvalila že na premiero novost dela, spoznati Gabriella D'Annunzia vrhunsko dramsko pesnijo „Jorijeve hčere“. Predstavi, ki jo je Drama pripravljala dalje časa in glede na njeno težavno snov s posebno skrbjo, je prisostvoval Visoki komisar Eksc. Grazioli z gospo soprogo. Prisotni so bili tudi nekateri drugi odličniki. Tako smo opazili ravnatelja Zavoda za italijansko kulturo prof. Calvija, navzoč je bil pesnik dr. Alojzij Gradnik, ki je dal D'Annunziju mojstrovini pesniško močno slovensko obliko. Gledališče je bilo polno občinstva, ki se je med predstavo trudilo, da bi uleglo njeno subtilno, preko konkretnega tragičnega dogajanja v višino pesniške lepote kipečo vsebino.

Milan Skrbinek, ki je zrežiral to nevsakdanje zahtevno delo, je izvršil z njim eno svojih največjih stvaritev v dolgoletni režiserski praksi. Ne samo da sodeluje veliko število oseb: najtežji problemi so bili v izgrajevanju učinkovitih množestvenih prizorov v skladnem uravnoteženju stilno tako različnih dramskih sestavin, ki gredo od močnih dramskih mest k nastopom moderniziranega tragičnega zbora, od primitivnih, folklorno živih izrazov ljudskega mišljenja in čutenja k tankim lepotam lirskih podob. Neposredno po predstavi moram mirne vesti zapisati pavšalni vtisk, da je predstava „Jorijeve hčere“ najboljša letošnja vzporeditev naše Drame. Pri tem mislim predvsem na njeno izrazito scenično in igralska sredstva, četudi zahteva njih polni učinek neko posebnost sprejemljivost, kakor ni dana vsakomur, vsekakor pa gledalčevu dejavnostjo sodelovanje z odrom, negde je treba pri veliki večini navadnega repertoarja. Zlasti tretje dejanje je pokazalo z nepozabnimi prizori misterijsko-tragični značaj tega pesniškega pastoralca.

Izmed sodelujočih naj bodo posebej omenjene za sedaj le nekatere vloge: Predvsem iz globokega zajeta in doživljaja vloge naslovne junakinje, Mile di Codra, ki je z njo ga, Milena Bolhar-Ukmarjeva prekosila vse svoje dosedanje odskorelike. Med nadaljnje posebno uspele vloge je treba šteti in s hvalečnimi sprejeti Marije Vere Camillo della Leonessa, Ivana Levarja Lazarija di Roio in težavnega Aligija, ki ga je igral Vladimir Skrbinek.

D'Annunzijeve „Jorijeve hčere“ eno najzanimivejših del italijanske dramatike, stvaritev, ki je polna mističnega plemenitega duha in bleščeča tako v svoji elementarnosti kakor v tenkočutni pesniški doganosti, je dosegla na slovenskem odru dostojno vzporeditev. Občinstvo je živahno pozdravljalo vodilne igralko in igralce, izza kulisa so jim prinašali šopke, v vsem je bilo čuti očiščeno pravega umetniškega večera, četudi brez širokih odmevov in galerijske popularnosti. O tragediji in nje slovenski podobi pa jutri kaj več.

Obisk pri Mafaldi Favero

Po velikem uspehu, ki ga je dosegla v naši Operi kot Mimi v „La Bohème“, primadona italijanskih opernih gledališč ga Mafalda Favero, je moglo gledališke kronike zanimati, kako se je ugledna umetnica živela v ozračje našega odra in kaj je občutila v prvem stiku z našim občinstvom.

Umetnica se je nastanila v „Unioneu“. Po slučajnem srečanju pri vratarju loži nas je povedla v svoj apartament, kjer so sveži šopki roz prišli o njenem večeršnjem uspehu. Hotelsko okolje, a z lahimi retušami ženskega okusa, ki ga čutimo v vseh obdobjih naših drobnarij, nezogibnih tudi na kratkotrajni postaji znamenite umetniške poti. Knjiga na mizi, pravkar dospela pisma in brzojavke, prisotnost umetniške spremljevalke, ki je v razgovoru obujala sveže spomine na stike z nekaterimi hrvaškimi umetnicami — vse to se nekako uravnoveša v prvih hipih osebne seznanitve z znamenito pevko. Sedela je pred nami sveža, nasmehljiva, preprosta v svojem človeškem zadržanju — umetnica, ki je vajena sveta in tako bogata v svojih življenjskih spoznavah in izkušnjah, da ji v takih trenutkih ni treba iskati efektov. Učinkuje s svojim šarmom in z nepriljudno prijaznostjo.

Najprej je nanesla beseda na njene vtiske v ljubljanski operi. Rekla je, da so ti vtiski imenitni. Predstava, v katero se je včlenila, je bila v vsakem oziru na ravni, kjer nič ne moti umetniškega življenja. Celotna režiserska zasnovana opera je taka, da jo je — čeprav je vajena tolikih drugih odrov in dani ne poje v istem jeziku — takoj obvladala. V nji se čuti pravo ozračje francoskih bohemskih krogov. Sorazmerno majhen obseg odra in gledališča daje predstavam neko intimnost in večjo strnjeno. O ljubljanskih pevcih in pevkah sodi, da pojo s temperamentom. O svojem partnerju Lipušku je dejala, da je bil „carino“, posebej je omenila tudi Heybalovo Musetto. O občinstvu sodi, da je zelo muzikalno in dojemljivo za gledališke učinke. Sprejem, ki ga je bila deležna v ljubljanski Operi, jo je navdušil.

Gospa Favero ne pripoveduje mnogo ne o svoji umetniški preteklosti in ne o bodočnosti. Povedala je, da so njene najljubše vloge Violetta, Butterfly in Thais. Kaj namerava v bližnji dohodnosti?

— Umetnik živi iz dneva v dan — je rekla. — Nimam nobenih načrtov, nadaljevala bom svoje delo, kakor bo naneslo. To so bila že konvencionalna in v nekem smislu zaupljiva vprašanja. Poglaviten je bil tisti topli ton simpatije in razumevanja, ki ga je pokazala umetnica do našega gledališča in našega mesta, in prav tega smo hoteli obenem z njenimi odskornimi uspehi vpisati v kroniko teh umetniško živahnih dni v Ljubljani.

Umetnostna quadriennale v Rimu

Kakor navaja v svojem obsežnem poročilu v „Corriere della Sera“ pisatelj in kritik Emilio Cecchi, ne zaostaja letošnja „Quadriennale d'Arte“, ki so jo te dni odprli v Rimu, za svojimi predhodnicami, čeprav so vojne razmere prinesle mnoge in zamotane organizacijske težkoče. Ta vseitalijanska razstava upodabljačje umetnosti je po sodbi navedenega kritika „čudovito pričevanje o vredni in močasti skrb za tiste duhovne vrednote, ki so srodne najvišjim civilizacijskim in vojaškim vrednotam in ki ga odražajo v umetnostnih stvaritvah.“

Na tej razstavi niso sicer zastopana nekatera slavna imena: Carrà, Carena, Sof-

Kronika

IZ LJUBLJANE

Preskrba z drvmi

• Smrt viteza železnega križa. Smrt je dohitela naslednjaka pri štabu lovškega križala Helmuta Meckla, odklovanega z viteškim križcem železnega križa.

• Nov španski poslanik za Finsko. Iz Madrida poročajo, da je bil imenovan za novega španskega poslanika pri finski vladi Pedro de Prats.

• Italijanske žene v vojni proizvodnji. Iz Rima poročajo, da je danes zaposlenih v industriji, trgovini in kmetijstvu za vojne cilje 7,5 milijonov ženskih moči. Z drugimi besedami zaposluje celokupna italijanska proizvodnja 55% vsega italijanskega žensstva.

• Ustavljen francoski list v Turčiji. Iz Carigrada poročajo, da je turška vlada ustavila nadaljnje izhajanje lista „Journal d'Orient“. Vzrok ustavitve ni znan.

• Mednarodna konferenca za pobijanje jetike zaključena. V Budimpešti se je te dni zaključila konferenca za pobijanje jetike. Konferenca so se udeležili zastopniki 11 evropskih držav, ki so sklenili, da bo v njihovih deželah ojačena posebna borba proti tuberkulozi na deželi.

• Prebivalstvo Rima. Centralni statistični urad italijanske vlade poroča, da je šlo prebivalstvo Rima proti koncu meseca aprila 1.487.921 oseb.

• Sprejem vojakov z ruskega bojišča v Foggiji. Te dni se je vrnilo z ruskega bojišča v Foggijo 480 italijanskih vojakov z vzhodnega bojišča. Sprejeli so jih predstavniki lokalnih oblasti s Prefektom na čelu ter jih povabili v Dom bojevnikov, kjer so članice ženskega fašja pripravile za povratnike primeren obed.

• Zaključek šolskega leta na umetnostnih zavodih. Iz Rima poročajo, da bo prihodnje dni izšel dekret o zaključku šolskega leta na šolskih zavodih, v katerih se šolajo umetniški naslednjaki. Šolsko leto na teh institutih bo končano med 20. in 25. majem.

• Hči tenorista Schipa nevarno zbolela. Pred dnevi je pel znan tenorist Tito Schipa v madridskem gledališču „Calderon“ v operi „Werther“. Kratko pred začetkom predstave je prejel iz Italije brzojavko s sporočilom, da je njegova hči težko zbolela. Navzlic žalostni vesti je dosegel pri predstavi velik uspeh, dan pozneje pa se je z letalom odpeljal v Italijo. Zdravniki upajo, da bodo Schipi ohranili hčerko pri življenju.

Melhior Čobal

V Zagorju ob Savi je po daljšem bolehanju umrl upokojeni ravnatelj odatnega rudniškega konzuma g. Melhior Čobal. Ugledni pokojnik je bil dobro znan tudi v širši slovenski javnosti, saj se je svoj čas živahno udeleževal javnega življenja. V širokem krogu prijateljev in rudarjev je užival neomejeno spoštovanje. Na zadnji poti so ga spremlili v ponedeljek ob 17. uri.

Melhior Čobal je bil prvi predsednik Delavske zbornice v Ljubljani, predhodnice sedanje Pokrajinske delavske zveze. Rodil se je pred 80 leti v Savinjski dolini in se je izprva posvetil predvsem stroki toda organizatorična žilica mu ni dala počivati, zato se je že pred 50 leti goreče posvetil povsem strokovnemu gibanju slovenskih rudarjev v zagorskem revirju. Tu je priav uspešno in skoraj do zadnjega deloval v vseh endotnih delavskih društvih. Bil je več desetletij vodja konsumnega društva v Zagorju in je v združenju oziru mnogo pripomogel do zelo ugodnega razvoja te koristne delavske ustanove. Kot dober govornik se je neprestano trudil za pridobitev delavskih pravic v občini in v javnem življenju sploh. Ker je dosledno zastopal upravičene zahteve teh največjih robotarjev, je naravno, da je imel velik ugled in vpliv med endotnim delavstvom, ki ga je sporno njegove poštenosti nad vse cenilo in ponovno postavljalo na razna odgovorna mesta.

Pokojnik je bil prvobitni delavskega gibanja v Sloveniji in kot tak daleč okrog dobro znan. V socialnem pogledu je zelo mnogo pripomogel rudarjem do zboljšanja njihovega materialnega stanja, zato bodo njegovega zvestega, nad pol stoletja vztrajnega voditelja gotovo vsi ohranili v trajnem in hvaležnem spominu.

fici, Oppo, Ferrazzi, Marsini, Romanelli, Messina. Njih delo bi gotovo okrasilo razstavo, vendar bi ne moglo bistveno spremeniti značaja in vrednosti te manifestacije italijanske umetnosti v četrtem letu druge svetovne vojne. Na razstavi je posebno opazna udeležba mladih, a že priznanih umetnikov, o katerih sodi Cecchi, da se se osvobodili ostankov svoje eksperimentalne krize. To pot je posebno občutiti preko sveže umetniške ozračje, v katerem so se zmanjšali programatski in polemični elementi. Mada umetnost se posebno posveča tonskemu iskanju. Med imeni, ki jih zlasti naglašajo kritiki milanskega lista in označuje njih dela, so kipar Manzù, slikarji Conti, Vagnati, Brancaccio, dalje Guidi, De Pisis, Bragiol, Paulucci, Bertocchi in drugi — imena, ki so trdno vpisana v kroniko italijanske umetnostne sodobnosti in ki vzbuja pozornost z zrelini in značilnimi deli.

Spodnja štajerska

V šent Lenartu v Slovenskih gorah je bilo sklicano veliko zborovanje, na katerem je govoril tudi okrožni vodja Bauer iz Ptuj. Izšlo je šentlenartskemu županu Hirschmannu, drugemu v plujskem okrožju imenovanemu članu uradnega šupana. Po zboru je bila v okrašenem otroškem vrtcu materinska proslava. Po njegovu krajevnega vodje je okrožni načelnik izročil trem materam častne križce, nato pa recitiral pesem Adolfa Hitlerja, ki jo je napisal na čast svoji materi.

Novi grobovi. V Mariboru je umrl 62-letni govinčar in hotelar Makamfiljan Plavec. Zapustil je vdovo go. Milo in več otrok. Pokopali so ga v četrtek popoldne. Družina Neuhold v Slovenski Bistnici je izgubila hčerke Inge. Vpeplili so jo v sredo popoldne v Gradcu. V Ptuj so umrli: 64letni Janez Benedikt, v Builini 63letni Tomaž Horvat in 83letni Janez Lenart, na Ptujski gori 75letni Janez Platak in pri Sv. Tomažu 27letni Konrad Leskovar.

Ob Kuhanu je padel planinski narednik Albert Riedensauer, čigar družina živi na Spodnji štajerskem. Zapustil je vdovo in več otrok.

Pohorsko kmetijsko zborovanje je bilo sklicano v šolo na Pohorju. Župan Janez Bergauer je govoril o potrebi javnih kmetijskih razgovorov, krajevnih kmetijskih vodja Pregl je razlagal navedbe o kmetijstvu, občinski tajnik Mehowschek o gospodarstvu in prehrani, šolski upravitelj Wilhelm Post pa o izkoriščanju zemlje in o šolskih zadevah.

Večer komorne glasbe v Trbovljah je priredila odatna okrožna glasbena šola. Nastopili so: Filip Kriznik na klavirju, Jožef Suša s klarinetom in pevka Eliza Steklova, Ludvik Marini se je predstavil s citrami, Rudolf Pilih pa s harmoniko. Viljem Kovac je nastopil s kitaro iz Celovca sta bili v gostih pevka Marija Tutta in klaviristka prof. Mira Bethanova. Eric Rus je nastopil v violino ob spremstvu Filipa Kriznika, Jožef Brun pa s fagotom. Prireditelj je vodil ravnatelj Konrad Stekl.

Na zborovanju nemškega Rdečega križa v Celju je prvič nastopil novi nadomestni okrožni vodja dr. Hermann Zischek. Predaval je o ženski pomočni službi, o reševalni službi med civilnim prebivalstvom in o izgradnji reševalnih postaj v okviru nemškega Rdečega križa.

»Kofa« je okrajšava za »Reichstusschuss für Arbeitstudien«. Ta ustanova skrbi za vzgojo v raznih policijskih in navaja delavce in obrtnike, da znajo čim bolj izkoristiti svoje sposobnosti in da pri tem čim bolj stidejo z materialom. Zlaj bodo tudi na Spodnjem štajerskem pripravljeni taki poučni tednji, o čemer bodo posamezna podjetja pravčasno obveščena.

Zbirka odpadkov in ostankov bo trajala na vsem Spodnjem štajerskem od 23. maja do 12. junija. Gospodinjam je naročeno, naj ponovno natančno pregledajo zaloge in naj oddajo, kolikor pač morejo pogrešiti, stare obleke, obrabljeno perilo, stare čevlje, tkanine in razne čunje. Pri vsaki javni skupini bo urejena zbiralnica, kamor bo treba oddati staro blago. Mariborski dnevnik končuje poziv z besedami: »Smo v četrtem letu vojne in gre za to, da vsak posameznik spozna nalezljivo zapoved časa in prispeva svoj delež h končni zmagi.«

Med odbijajočimi vagonov je prišel 26letni železničar Mirko Mlakar iz Studencev. Ima zadrženo roko in druge poškodbe. Osemletni Anton Pesek iz P. pole se je pri igri nevarno rnil na desmici. 52letni Anton Riedl s Pobrežja si je zlomil nogo pod vozom. Ranjeni leže v mariborski bolnišnici.

Iz Hrvatske

Amnestija dr. Marijana Mašera. Z zadnjo amnestijo Poglavnik je bil oproščen vsake kazni tudi znani policijski komisar pri zagrebški policiji dr. Marjan Mašera, primorski rojak, ki ima rodbino v Ljubljani. 1. decembra 1941 je bil obsojen po § 1. zakona o obrambi hrvaškega naroda in države (veležadja) na deset let težke ječe in na trajno izgubo častnih pravic. Kazen je deloma izvrševal v kaznionici v Lepoglavi. Za Veliko noč se je v Zagrebu poročil z gđ. Miro Posavčev, članico Hrvatskega državnega gledališča. Našemu rojaku želimo obilo sreče v daljnjem življenju!

Rdeči križ je aprila razdelil med onesposobljene borce v denarju in obliki 605.800 kun, v prvi polovici tega meseca pa že 511.350 kun.

V mestnih parkih v Zagrebu bodo letos kosili seno. »Nova Hrvatska« poroča, da v parkih in nasadih trave ne bodo sproti kosili, ampak šele tedaj, ko bo zrela. Letos je v zagrebških parkih zasajenega mnogo manj cvetja kakor druga leta, ker primanjkuje delovnih moči.

Pogrebna. Zagrebška policija je dobila prijavo, da pogrešajo 15letno učenko Mirjano Puksovo in 11letnega sina trgovca Miljutina Smiljanića, ki sta neznanoma kam izginila.

Iz Srbije

Nov načelnik za srednje šole. Predsednik vlade je na predlog ministra prosvete postavil za načelnika za srednje šole v ministarstvu prosvete Momčila Dančiča, ravnatelja druge moške gimnazije v Beogradu.

Nov okrožni načelnik v Kruševcu. Za okrožnega načelnika v Kruševcu je imenovan Dušan Marković, advokat iz Beograda, rezervni kapetan tretjega bataljona srbskega dobrovoljskega čreda.

Nova uredba o zbornicah. Ministrski svet je predpisal uredbu, po kateri preneha v odvetniški, zdravniški, lekarnarski, dentistično-tehnični, inženjerski in v kmetijskih zbornicah pravica in dolžnost članov odbora za volitve predsedstva in zbornih odborov ter do nadaljnjega preide ta pravica na predsednika vlade, ki jo vrši po predlogih resornih ministrov. Uredba velja za Srbijo, ne pa tudi za Banat.

180 razredov višje narodne šole je bilo doslej odprtih v zaječarskem okrožju. Novo glasbena šola v Beogradu je otvoril z dovoljenjem ministra prosvete Albin Fakin, dirigent velikega harmonikaškega orkestra. Poleg violine in raznih drugih glasbil se v šoli posebno pozornost posveča harmoniki. Doslej je vpisanih krog 70 gojencev in gojenk.

Novo spremembo krajevnih imen v Banatu. Srbski ministriški svet je izdal uredbu, s katero se preimenujejo še sledeča mesta v Banatu: Bela ovka v Velikokirčinu, Velika Kikinda v Kikindi, Vršač v Werschetzu, Petrovgrad v Belocerkere. Preimenovalje cele vrste drugih mest v Banatu sune že objavili.

Novo električno cestno železo zgradili v občini Rogljevo v negotinskem okraju. Kmetje sami so se za to odločili. Material je že zbran in v kratkem bodo pitali z gradbo. Stroški so priančunani na 1.250.000 Din. To bo prva občina v tem okraju, ki bo dobila električno strujo.

Novo davčne obremenitve je uvedla srbska vlada s 1. aprilom t. l. v interesu izravnanja državnega proračuna, v pravcu reorganizacije in uveljavitve temeljev državnih financ in vzdržanja vrednosti srbske valute. V to svrhu so uvedene vojne določe na sladkor 20 din na kg, na vino 16 Din na l, na vse monopolske predmete, izvzemši petrolej pa so zvišane določajne monopolske take povprečno za 50%. Železniška tarifa je podvojena, tako da stanje sedaj vzame karte 7 kratno predvojno ceno. Tarifa za blagovni promet je ostala neizpremenjena.

Obvezna oddaja starega železa. Službene Novine od 25. marca t. l. so objavile naredbu o obvezni prijavi in oddaji starega železa Centrali za železo, ki se bo uporabilo v prvi vrsti za proizvodnjo najpotrebnejšega orodja za kmetijstvo, obrt in gospodarstvo. Izvršitev predpisov se bo najstrožje kontrolirala.

Kmetije sami grade šole. Vas Majlovec v Ramskem okraju se je že dolgo potegovala za šolo, vendar brez uspeha. Sedaj so se kmetje odločili, da zgrade šolo na svoje stroške. Dne 2. aprila so položili temeljni kamen in pričeli z gradnjo.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šteje 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (iz vsote trošarin):

1. Krah iz enotne moke v koshih do 400 g 2,30 lire, v koshih od 400 do 1.000 g 2,20 lire; testenine iz enotne moke 3,90 lire za kg; enotna pšenčina moka 2,70 lire; enotna koruzna moka 2,20 lire; riž navadni 2,70 lire; fižol 6 lire za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14,70 lire za liter; surovo maslo 28,40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.
3. Kava, 4% vinski 6,35 lire za liter.
4. Mleko 2,50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 385 g 15,90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7,55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 5,25 lire za kg, v kockah 8,35 lire.
6. Mehka drva, razlagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33,60 lire za sto; mehki roblanci (zamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lire za sto; trda razlagana drva 40 lire za sto; enotno mlno, ki vsebuje 23—27% kisline, 4,10 lire za kg.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 21. maja, ob 15: V časn obiskanku. Zaključena predstava za šolska mladina. Sobota, 22. maja, ob 18:30: Veliki mož. Izven. Cene od 15 lir navzdol. Nedelja, 23. maja, ob 15: Primer dr. Hirna. Izven. Cene od 15 lir navzdol. Ob 18: Jorijeve hčere. Izven. Cene od 20 lir navzdol. Ponedeljek, 24. maja: zaprto.

Zaključena predstava za šolsko mladino v petek 21. t. m. ob 15: E. Gregorin: »V časn obiskanku«. Pasijonska drama v šestih slikah. Osebe: Marija — Starčeva, Jezus — Gregorin, Janez — Verdonik, Peter — Bratina, Juda — Nakrst, Magdalena — Sandoval, Jožef iz Arimateje — Tiran, Nikodem — Plut, Kaira — P. Kovič, Aminadab — Rastresen, Gamaliel — Presnetik, Joda — Gorinšek, Cadok — Lipah, Levi — Blaž, Amos — Brizgar, Poncij Pilat — Peček, Petronij — Drenovec, Veronika — Simčičeva, žena — Rakarjeva Režiser: E. Gregorin, scenograf: inž. E. Franz, scenika glasba: prof. M. Tome. Občinstvo opozarjamo, da je za to predstavo ostalo še nekaj partonih in ložnih sedežev ter stojišč, ki se na razpolago tudi ostalemu občinstvu v petek dopoldne pri blagajni v Operi in pol ure pred pričetkom predstave, t. j. ob pol 3. v Drami, po cenah od 15 lir navzdol.

OPERA

Petek, 21. maja: zaprto. Sobota, 22. maja, ob 18: Vnebovzetje B. D. M. Oratorij za soli, zbor in orkester. Premiera. Red Premierski. Nedelja, 23. maja, ob 17: Traviata. Izven. Cene od 25 lir navzdol. Ponedeljek, 24. maja: zaprto.

Opera pripravlja Hugolina Sattnerja »Vnebovzetje B. D. M.« oratorij, za katerega je napisal besedilo dr. Mihael Opek. Oratorij obsega tri dela, za soli, orkester in zbor. Kot solisti bodo sodelovali: sopran — Heybalova, alt — Golobova, tenor — Lipušček, bariten — Dolničar in bas — Lupša. Dirigent: Anton Neffar, zborovodja: Rado Simčič, aranžma in scena: R. Primožič.

Radio Ljubljana

PETEK, 21. MAJA 1943-XXI

7.30: Opera glasba. 8.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 12.20: Plošč. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Valeki. 13.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.12: Orkester vodi dirigent Nicelli. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč: pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 17.05: Prenos iz dvorane Borromini Zavoda za romanske študije. Mozartovo glasbo vodi dirigent Morelli, sodeluje sopranistka Alba Anzellotti. 19.00: »Goverimo italijansko« — poučbe prof. dr. Stanka Lehen. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 20.20: Radio za družino 20.45: Simfonični prireditelj družbe FIAR: simfonični koncert vodi dirigent Igor Markewich. — V odmoru: predavanje v slovenski. 22.25: Koncert pianistke Marte Bizak-Valjale. 22.45: Poročila v italijanski.

SPORT

Na polovici domačega prvenstva z žogo

V nedeljo je na vrsti VI. kolo s po eno tekmo v vsaki diviziji

Kar hitro je minilo zadnjih šest tednov — in še nekaj odmorov so imeli naši nogometaši za velikonočne praznike — in že je pred nami šesta in zadnja prvenstvena nedelja v prvi polovici domačega tekmovanja za točke ob okroglem uenju. V nedeljo se dve tekmi, pa bomo potegnili črto pod prvi del prvenstvene borbe na zelenem polju, ki je letos izredno razgibana in tod ali tam celo nekoliko preveč ognjevit. Je že tako, da sportniki brez borbe nimajo pravega poleta in če take prave in res zagrizene konkurence ni, se jo pač ustvarijo sami. Letos je ta vrsta udejstvovanja na travnikih gotovo zavzela nekoliko preveč obsega in načlni so že samo podatki o razveljavljenju in protestih, s katerimi se je morala v tej kratki dobi zabavati vrhovna nogometna instanca. Toda ne glede na to se lahko pohvalimo, da brcamo pridno, nedeljo za nedeljo, želimo pa slej ko prej, da bi to brancje ne presegalo mej dostojnosti in bi ne bilo treba samo zaradi tega skoraj na vsaki tekmi trepetati, ali se bo srečno končala ali ne.

V nedeljo gre torej spet svojo pot, in sicer z naslednjima dvema tekmaroma.

Ljubljana - Dopolavoro t. t.

Prvi in zadnji, najboljši in najslabši, najstarejši in najmlajši (če hoče), tako nekako bi jih lahko označevali nedeljska nasprotnika iz I. divizije.

Da sta dozdaj res prvi in zadnji, to kaže tablica, v kateri izkazuje Ljubljana dve dobljeni igri s štirimi točkami in pozitivnim razmerjem golov (9:4), medtem ko je Dopolavoro četrti z dvema porazoma brez točke in negativno razliko golov (2:6). Glede na ta položaj nedeljska tekme ne moreta neposredno škodovati drug drugemu in bo morebitna (tako je treba pisati reklame) zmaga Ljubljane samo zapečatila še sedaj obstoječe stanje, njen poraz pa v skrajnem primeru (toda ta možnost je močno teoretična) pomagal Hermesu, ki se ponša od zadnje nedelje s privedkom »zasledovalca« najbojšega kluba Ljubljane.

Najboljši in najslabši, kakor smo ju tudi imenovali oba partnerja nedeljskega dvoboja, o tej trditvi pa že moramo izjaviti, da seveda ni čisto točna, kajti ob žogi takih trditve ne gre razpravevati kar tako zviška. Marsikaj bi se dalo navesti iz vsega, kar smo letos videli v obnem enajstorici, v podkrepitve take definicije, toda navsezadnje nimamo robenega jamstva, da se to razmerje čez noč ne bo obrnilo na glavo. Gotovo drži, da je Ljubljana letošnji spomlad pokazala v nekaj prav uspešnih nastopih več kakor vsi ostali, ki se pehajo za žogo poleg nje, in prav tako je zdaj tudi že dobro znano, da so Dopolavoristi razen silne volje (združene z nemajhnim telesnim podatkom) pokazali mnogo premelo tehnično znanja, da bi mogli — tako na papirju kakor delamo zdaj mi — postaviti nasproti belo-zelenim enakovredno sestavo. Seveda moramo tudi tukaj na dan s staro pesmijo, da je žoga pač okrogla in ji je treba zmerom prisojati vse mogoče muhavosti.

O najstarejših in najmlajših nogometaših Ljubljane tudi ne smemo govoriti kar tako na debelo. V resnici so kot klub najstarejši Hermežani, toda Ljubljana je v bistvu naslednica slavni nogometni moštev Ilirije in Primorja in zato so vsaj mnogi še v njej, ki so preživeli ves križec pot od početkov slovenskega nogometa in spadajo gotovo med najstarejše prijatelje in pripadnike te panoge v našem mestu. Enako bi se dalo govoriti tudi o najmlajših — Dopolavoristih. Po dnevu ustanovitve in vstopu v nogometno »vežo« so brez dvoma še zelo mladi, toda tudi oni se niso zbrali na travniku oni dan prvič, temveč so delovali že prej pod zastavo SK Most. Mimo tega so zadnji čas oiašili svoje vrste s številnimi igralci iz drugih ljubljanskih enajstoric, med katerimi je tudi precej takih, ki bi lahko stopali tudi v klubu z znanko najstarejšega. Tako tudi po tej poti ne moremo čisto ostančno označiti obeh nedeljskih »andij« tova za točke.

Sicer pa vse to niti ni potrebno, ker sa zdaj po dveh mesecih nepretrganih nastopov domačih enajstoric že dobro poznamo, gledalci in igralci, od Ljubljane doli do drugega najmlajšega, ki se udejstvuje z zgodovinskim imenom Zabjaka. Zdjaj reči ni treba več pisati na dolgo in široko, kao so belo-zeleni in kdo so njihovi tekmeči v šestem kolu; gotovo je, da se bodo sp-

prijeli najmanj tako resno kakor so se vsi dosedanj parli in da bodo gledalci tudi to pot obilno prišli na račun. Seveda ne smemo zamočati tihega pričakovanja, da bodo to zadoščenje imeli predvsem zaradi dobre igre in morda še — zaradi večjega števila zgoditkov, igra sama pa oia bo tekla brez onih neljubnih prizorov, ki kvarijo vsak še tako hvalevredni napor za izboljšanje in izpolnitev našega nogometnega kadra.

Druge dva nasprotnika v nedeljskem prvenstvenem kolu spadata v II. divizijo in sicer v njeno spodnjo polovico.

Vič - Zabjaka

Enajstorič Viča in Zabjaka sta se pridružili ljubljanskim nogometni družini v zadnjih letih in seveda se nista prebrojila vseh začetniških križev in težav. V dobro jima je treba šteti, da pridno vežbata in kljub manjši sreči in nesreči vztrajno zbirata zmerom nove mlade moči k onim nekaterim, ki so se sem in tja že znale uveljaviti.

Po sedanjem stanju v tabeli je njun medsebojni obračun dovolj važen, saj imata z »aj čisto sami v rokah svojo lašno usodo. Kdor bo zmagal v nedeljo, bo zasledil predzadnje mesto in kdor bo premagal, bo ostal zadnji. Vičani imajo ob tej priliki toliko lažje stališče, ker so po doseženih (odn. naloženih) golih nekoliko na boljšem in bi v primeru, če se jim morda posreči remis, tudi obdržali sedanje mesto v razpredelnici. Bodisi kakor koli, gotovo je, da bodo oboji zavili hali rokave in zastavili vse sile, da se jim posreči vsaj en uspeh v prvem delu tega tekmovanja.

O razporeditvi tekem in drugem pa se jutri kaj. Obe tekmi bosta na igrišču o Dunaiski cesti.

SLUŽBENE OBJAVE

Iz urada CONI-a

NOGOMETNA ZVEZA

Objava št. 13. Ljubljana, 19. maja.

1. — Verificirata se prvenstveni tekmi z dne 16. maja: Mladika—Korotan s 5:1 za Mladiko in Hermes—Mars s 3:0 za Hermes.

Pošljite prijave!

Danes zaključek prijav za moško propagandno tekmovanje v atletiki

Po veličastnem zaključku lahko atletičnih tekem v okviru »Mladinskih iger« ima sedaj naša mladina še enkrat lepo priložnost, da se uveljavi na tekmovalnem igrišču. Propagandna prireditev, ki jo za nedeljo pripravlja ljubljanska lahkoatletičska zveza, ponovno vabi v zbor mladino. Na sporedu je vrsta zanimivih tekmovanj, ki po pogojih sodelovanja dajejo možnost vsem, da se lepo uveljavijo.

Za tiste, ki se zanimajo, ponavljamo, da so na sporedu nedeljskega tekmovanja naslednje discipline:

teki: 100 m, 300 m, 1000 m; skoki v daljino in višino; meta krogle (5 kg) in kopje (600 gr).

Ob vpisu morajo nečlani Zveze zaprositi za časovno izkaznico, ki stane eno liro. Na tekmah ne bodo mogli nastopiti tisti, ki so bili vpisani v zvezo že prejšnje leto. Prav tako ne tisti, ki so se uvrstili med prvo petorico na pokrajinskem prvenstvu v teku čez drn in strn in izbirnem teku za Veliko ragrado na srednje proge. Nastopili bodo torej samo »novci«, ki jih je zlasti veliko med dijaštvom. Vabimo ravnatelje šol, da omogočijo in priporočijo svojim dijakom sodelovanje.

Prijave se sprejemajo do 18. v petek na sedežu Zveze, Bielweisova cesta 11. nadstropje. Prijavi je treba priložiti prijavnino v znesku ene lire, in zjaviti, za katero društvo ali šolo namerava prijaveni tekmovali. Vsak atlet so lahko tekmoval samo v eni disciplini.

Še iz kronike zadnje nedelje

Preteklo nedeljo so imeli precej nogometnih dogodkov tudi na štajerskih in koroskih tereh, med njimi tudi nekateri pomembnejši za prvenstvo.

Mariiborski Rapid je igral v Lipnici in se je moral kot eden najmočnejših udeležencev v svoji skupini zadovoljiti tamkaj s skromnim remisom 2:2. Kljub izgubi ene točke pa so Rapidovci še zmerom na čelu svoje skupine.

2. — Spored za prihodnje kolo dne 30. maja: Dopolavoro t. t.: Hermes in Zabjaka; Mladika ter prvenstvo rezerv Dopolavoro t. t.: Mladika in Zabjaka; Vič.

3. — Protestu SK Zabjaka proti verifikaciji prvenstvene tekme Korotan—Zabjaka z dne 9. maja 6:1 za K. se ugodil, ker se je ugotovilo, da je nastopil v moštvo Korotana igralec Fujaan Vinko, ki še ni bil verificiran za ta klub. Tekma se verificira z rezultatom 2:0 za Zabjaka. Postopek proti SK Korotanu se s tem ukinja. Protestna taksa se knjiži v dobro Zabjaku.

4. — Protestu SK Viča proti verifikaciji prvenstvene tekme Vič—Mladika, ki je bila odigrana dne 2. maja ter se je končala z rezultatom 4:2 za Mladiko se ne ugodil, ker je bil igralec proti čigar nastopu je bil vložen protest, pravočasno verificiran in se je ugotovilo, da sodnik ni kršil določb § 33 pravilnika o nogometnih sodnikih. Protestna taksa zapade v korist blagajne Zveze.

5. — Kaznuje se na podlagi sodnikovega poročila igralec SK Viča Zibelnik Jože z ukorom.

6. — Kaznuje se igralec Dopolavora t. t. Roth Franc po § 33 kaz. pravilnika s prepovedjo igranja za 3 tedne. Všteje se mu suspenz ter ima pravico nastopa dne 31. maja t. l.

7. — Kaznuje se igralec Dopolavora t. t. Kisel Franc z osemnedavno prepovedjo igranja. Steje se mu suspenz ter mu je s tem kazen potekla.

8. — Pozivata se na zaslišanje: zastopnik SK Zabjaka in g. Blatnik, dalje Pokorn Anton, vsi v ponedeljek, dne 24. maja ob 17.30 v pisarno zveze.

9. — Seje direktorija bodo odslej vsako sredo ob 17.30.

10. — Mladinsko tekmovanje: 23. maja: 9:15 Mars—Vič, Hermesovo igrišče; 10:15 Ljubljana—Mladika in 9:15 Zabjaka—Dopolavoro t. t. obe na igrišču Ljubljane. Prvenstvo rezerv dne 23. maja: ob 10. Korotan—Ljubljana, igrišče Korotana in ob 10:15: Mars—Hermes na igrišču Hermes.

11. — Propozicije za mladinsko in rezervno tekmovanje lahko dvignemo vsi ki bi takoj v Zvezi pisarni. Opozarjajo se vsi klubi na izvršene verifikacije, ki jih je tudi dvigniti v Zvezi pisarni.

12. — Pri Zvezi verificiran igralec ima pravico nastopa po izteku 8 dnevnega roka (rok za proteste verifikacije). S tem se spremeni sklep direktorija z dne 27. IV. pod točko 3. Igralec pa, ki je bil že prej pravilno verificiran ali celo vezan za isti klub, za katerega se glasi nova verifikacija, ima pravico takojšnjega nastopa po obnovi verifikacije.

Zagorska nogometna enajstrica je gostovala v Mariboru proti tamkajšnjim postarjem in si zagotovila tesno, toda za službeno zmago z 1:0. Tekmo je sodil mariborski sodnik Nemetz in je bilo na njej okrog 200 gledalcev.

Trboveljski nogometaši so igrali isti dan v Celju proti novo ustanovljenemu moštvo Westena iz Celja in zmagali po ogorčeni borbi s 5:4 (2:2). Trboveljčani so si tako pomagali na prvo mesto med vsemi udeleženci v tej skupni in bodo verjetno drugo sezono pomaknjeni v višji razred.

V koroskem nogometnem prvenstvu sta bila zadnja nedeljo zabeležena naslednja dva izida: LSV (Celovec)—Kranj 3:2, KAC-Rapid (Celovec)—Jesenice 1:1.

V Mariboru so imeli oni dan tudi otvoritveno kolesarsko dirko, in sicer na 42 km dolgi progi v okolici Maribora, na kateri je nastopilo 7 dirkačev. Najboljše mesto je zasedel znani štajerski vozač Ivan Gregorič s časom 1:13:27, njegov brat Jože pa je bil le za pol sekunde za njim drugi.

Pred kratkim ustanovljena rokometna družina Westenove tovarne iz Celja je v nedeljo odigrala svojo prvenstveno tekmo proti močnim Gradčanom, trenutnim štajerskim prvakom, in zmagala z 20:8. Ta lepi uspeh najmlajših celjskih sportnikov je vzbudil v domačih sportnih krogih veliko zadovoljstvo.

V Bukarešti se je končal meddržavni teniški dvoboj med Rumunijo in Slovaško z gladko zmago (5:0) domačinov.

Teniški prvaki Budimpešte so znova postali Asbóth v singlih, on in dr. Mayer v dvojlih in gđna. Popp med čenskam.

Križem sveta

Boljševizacija Anglije. Nemški listi poročajo, da v Angliji ne predvaja samo sovjetskih vojni filmov, ampak tudi filme iz novejšega revolucijskega časa.

Železnica Kairo—Aleksandrija za bodočo žlico. »Tagesspost« poroča, da je železnica proga Kairo—Aleksandrija z obeh strani zavarovana z žičnimi ovirami zaradi pogostih nesreč.

Čudaški klubi v Ameriki

V posebnem klubu so organizirana celo zapeljana dekleta

Nikjer na svetu niso ljudje tako navdušeni za razne klike in društva kakor v Ameriki. Tam jih je vse polno in mnogi so že po svojih imenih čudaški, čisto ameriški. Še bolj čudaški so po svojih ciljih. V klubih pa niso organizirani samo moški, temveč tudi ženske. In ženski klubi so še posebno čudaški. Tako imajo v New Yorku »Klub grdih ženske«. Človek bi mislil, da ženski ni težko včlaniti se v tem klubu. Toda v resnici je drugače. Grde ženske ne trpe v svojem klubu nobene, ki ni zares grda. Ne zadostuje, da dekle v svoji skromnosti in iskrenosti prizna, da je grdo. V klub je lahko sprejeto samo tisto dekle ali žena, o kateri vsi moški soglasno trdijo, da je res grda. Navzlic temu je pa klub na število svojih članic ponosen. Američanke imajo tudi »Klub zapeljanih«. Navalj v ta klub je tako velik, da morajo sprejem večkrat prekiniti. Tudi za sprejem v ta klub večeja strogi predpis. Ne zadostuje, da si dekle ali žena izmisli fantastično zgodbo o zapeljivanju. Treba je točno dokazati in s pričami potrditi zapeljavnost, šele potem je lahko zapeljanka sprejeta v klub.

Američanke imajo tudi »Klub žensk s srcem na napačni strani«. Če hoče postati Američanka članica tega kluba, mora pred-

ložiti zdravniško potrdilo, da ima srce na desni strani. Ta klub je bil ustanovljen leta 1930 v New Yorku in v začetku je imel samo 2 članice, zdaj jih ima pa že 57. Predseduje mu neka znana filmska igralka, ki ima za seboj že toliko ljubavnih pustolovščin, da ni čuda, če se ji je srce premaknilo na desno stran.

Kdor pozna ameriške razmere, se ne bo čudil, da imajo tam tudi »Klub takih, ki so ušli smrti«. V njem so organizirane ženske, ki so ob raznih nesrečah srečno odnesle zdravo kožo. Za klubski znak imajo mrtvaško lobanjo. Z neprestanimi težočami se mora boriti »Klub zakrknjenih samice«. Vanj sprejemajo Evine hčere v starosti 20 do 30 let, ki morajo prisesti, da se ne bodo nikoli omožile. Odbor tega kluba se pa po pravici pritožuje, da se mu mnoge članice izneverijo. V dolgem seznamu newyorških klubov najdemo tudi »Klub mladoletnih mater«. Mnogo je pa v Ameriki tudi klubov, ki so si izbrali ime kar po ženskih imenih. V takih klubih so organizirane ženske enakih imen. Končno naj omenimo še »Klub pešev ženskega spola«. Svojim članicam nalaga ta klub, da ne smejo uporabljati nobenih prometnih sredstev. Zlobni jezik, pravijo, da so ustanovili ta klub čevljarji.

Umetna svila iz bičevja

Japonska je znala nadomestiti zaradi vojne na Pacif ku izpadle dobave srovin s tem, da je preusmerila svojo industrijo na druge sirovine. V japonskih tekstilnih tvornicah v Mandžuriji izdelujejo zdaj stvarno volno in umetno svilo iz bičevja. V jugovzhodnem delu Mandžukua stoji tvornica, ki zalagajo Japonsko s sirovinami za njeno naglo razvijajočo se industrijo umetne svile. Ker ni na razpolago bombaža, je Japonska vedno bolj navezana na umetno svilo, za katero pa zaloge domačega lesa ne zadostujejo več. Približno 65% sirovin mora japonska industrija uvoziti.

Slučajno opazovanje ravnatelja tvornice Kan'bo na Japonskem nekega 35 letnega Korejca med poletom je dalo v Mandžukuu zanimivo in koristno pobudo. Ob izlizu roke Liacho se razprostirajo velika močvirja, kjer raste bičevje. Družba East Manchuria Rayon Company je kupila že 38.000 ha tega zemljišča, kjer porežejo dvakrat na leto in sicer v oktobru in januarju do 2 m visoko bičevje in ga predelajo v celulozo, ki pozneje v tvornicah dobro prestane predelovanje v vdo.

Uporaba bičevja za izdelovanje umetne svile nudi posebne ugodnosti. Če porežejo bičevje po doli, zraste spomlad zopet. Gozdi pa potrebuje najmanj 20 let, da je zopet goden za poseko. Na en hektar pride pri močnih rastlinah 7 ton, pri šibkejših pa 3 tone bičevja. Dobra četrtina bičevja da porabno sirovino. Prodajna cena znaša 350 jen za tono.

170 letnica Metternichovega rojstva

Dne 15. maja 1773 se je rodil avstrijskemu državniku Francu Juriju Karlu knezu Metternichu v Koblenzu v sedanji nemški renski pokrajini sin Klemens Lctar Vencel, ki je zavzel svoje dni visoka mesta in važne položaje, opravljal najodličnejše državne posle ter dolgo vrsto let vedril in oblačil v evropski politiki. Bil je cesarski poslanik v Drazdnhim Berlinu in Parizu. Po bitki pri Vagramu na bivšem Nijzem Avstrijskem, kjer je premagal Napoleon I. v začetku meseca julija leta 1809 Avstrijo, je postal knez Metternich vnanji minister, čigar vse dejanje in nehanje je bilo zelo vplivno, zlasti pa kaj odločevalno na mnogoštevilnih kongresih evropskih držav ki so se sešli po Napoleonovem padcu zaradi ureditve različnih zamotavosti. Od 1821. do 1826. je bil Metternich glasoviti hišni, dvorni in državni kancler, potem pa je vodil kot predsednik ministrskih konferenc za urejanje notranjih poslov celokupno nekdanjo avstrijsko državo. S svojim vse prej ko znosnim in kolikor toliko svobodnim vladnim postopanjem se je zameril ljudstvu, ki ga je hudo zasovražilo. Ko je zasedel leta 1835. prestol cesar Ferdinand I. je dobil Metternich v tako imenovani državni konferenci prireditelji organ in v osebi njegovega člana grofa Franca Antona Kolovrata, naklonjenega več prepotrebni prenosovam, posebno odločnega nasprotnika. Ščasoma pa je začela Metternichova svetla zvezda zahajati. Leta 1848., ob pričetku narčne

vstaje na Dunaju so ga nastale okoliščine prisilile, da je odstopil in zbežal na Angleško; pozneje je odšel v Bruselj, od koder se je vrnil na Dunaj (1851), kjer je tudi dne 11. julija preminul. Metternich je bil trikrat oženjen ter je imel enajst otrok od katerih ga je preživelo samo šest. Njegove žene so bile: prva grofica Eleonora Kaunitz († 1825), vnučinja kneza Vencela Antona Kaunitza, pod cesarjem Marijo Terezijo navdse a pod cesarjem Jožefom II. bore malo vpljavnega državnega kanclerja; druga Antonija pl. Leykam, pogrofinjina Beilstein († 1829), tretja grofica Melanija Zichy-Ferraris († 1854). O knezu Metternichu in njegovem značaju je nam povedal šegavo marsikaj velezanimivega dr. Ivan Tavčar v svojem romanu »Izza kongresac«, in sicer večinoma na podstavu državnikove pismene ostaline, izdane v osmih knjigah na Dunaju v letih 1880—1884.

Trikrat okrog sveta

Gledališki vlak znane nemške organizacije »Kraft durch Freude« namenjen vojakom v zabavo in razvedrilje, je prevozil lani tako dolgo pot, da bi bil lahko vozil trikrat okrog sveta. Igralci so posetili 342 mest in krajev in vprizorili mnogo gledaliških del. Predstavam je prisostvovalo nad 256.000 vojakov.

Umrl nam je in nas zapustil naš dobi mož in oče, gospod

ŠURK ANTON

dolgoletni mestni delavec

v civilni bolnišnici Sansepolcro.

Pogreb se je vršil meseca aprila istotam.

Mir njegovi duši!

Ljubljana, dne 20. maja 1943.

ZALUJOČA ŽENA IN OTROCI
IN VSI OSTALI SORODNIKI

Zahvala

Ob težki izgubi naše nepozabne

ANE POGAČAR

soproge žel, uslužbenca v pokoju

Izrekamo vsem svojo najpriskrnejšo zahvalo. — Zahvaljujemo se prečastiti duhovščini, vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti v tako velikem številu in nam na kakršenkoli način lajšali neizmerno bol.

Naša najvdanejša zahvala železničarskim tovarišem in uradništvu KDE.

V Ljubljani, dne 20. maja 1943.

ZALUJOČA RODBINA POGAČAR
IN SORODNIKI

A. ALEXANDER:

46

POZABLJENI NAPEV

ROMAN

Huntington je kratko pojasnil, da se je nekomu (kdo je ta »nekdo«, ni niti z besedico omenil), z lažjo in prevaro posrečilo zvabiti vso družbo ljudi na »Izabelo«, kjer so jih z raznimi izgovori zadržali, dokler ni parnik dvignil sider in odplul. On sam je bil prišel baš v zadnji hip pred odhodom, a vse njegovo prizadevanje je bilo zaman, in potem so ravnali z njim enako kakor z vsemi ostalimi.

»Hvala,« je suho rekel Hearn. Nato je stopil k poveljniku ladje in ga strogo ogovoril:

»Zakrivil si ste omejitve osebne svobode. Mimo tega se boste morali zagovarjati radi nespoštovanja brezličnih ukazov, ki so vam jih pošiljale pristaniške oblasti.«

Kapitan je samo skomignil z rameni.

»Brezlična naprava na ladji ne deluje,« je malomarno odvrnil. »Po drugi strani pa se ne zavedam, da bi bil komu omejeval svobodo, kajti storil sem zgolj to, kar mi je ukazal lastnik ladje.«

»Izabela« je last bratov Garrysov?

»Ne, od večeraj je parnik last gospoda Karla de Wooda.«

Hearn se je naglo ozrl po de Woodu. Ta je bil res na ladji in očitno ves prepaden. Neutegoma ga je naskočil:

»Gospod de Wood, izvolite mi pojasniti, kaj se je zgodilo? Ali so tudi vas zadržali, dokler ni parnik odrinil?«

»Sam ... ne vem,« je ta zmedeno odvrnil, »Zaspal sem bil.«

»Izgovor ni bil napačen,« je priznal Hearn, ki je mislil ta mah že na nekaj drugega. Zdjaj je dobro vedel, za kaj gre: z zvijačo in nasiljem so hoteli odvesti vse te ljudi. Priprava podvzeta ni bila kdo ve kako natančna, toda v nečem je razodevala veliko prekanjenost in spretnost: vse žrtve so bile zvaljevane v past s tem, da so si na nedovoljen način prisvojile pismo, namenjeno tretji osebi, tako da je bilo skoraj nemogoče uvesti proti komur koli kazensko preiskavo. Vse je bilo videti na moč preprosto in jasno. A kakšna je bila v tej zamotni stvari Huntingtonova vloga?

Hearn se je moral posiliti, da je »brnil svojo misel drugam; a tedajci so zbudili njegovo pozornost kriki, ki so se razlegali vse glasneje in glasneje, spremljani od topotanja naglih korakov.

Vsi so se presenečeni okrenili in zagledali gospo Isacikovo, ki je rzmršena, s klobukom po strani, tekla proti njim. Za njo je hitel mornar, ki jo je zama skušal ustaviti in zadrževati, temu za petami pa Wilbur.

»Imamo ga, imamo ga!« je kričala gospa Isacik s svojim vreščecim glasom. »Wilbur je odkril Manhattanovega morilca!«

22. POGlavJE

Vsi so utihnili, kakor da bi bila padla mednje ne pričakovana in osupljiva novica. Hearn je bistro pazil na Huntingtona, a detektiv, ki se je znal čudovito brzdati, se je izmikal njegovim očem.

»In kdo naj bi bil morilec?« je uradnik z medenosladkim glasom prekinil morečo tišino.

Žena, ki je bila razburjena in zasopla obstala sredi skupine, se je ob tem preprostom, jasnem vprašanju stresla in iztegnila koščeno roko proti Huntingtonu ... ne zato, da bi pokazala nanj kot na domnevnega morilca, marveč s pozivom, naj se umakne v stran. Nato je stopila še korak naprej, zgrabila de Wooda, ki je stal za njim, mu porinila prste v izrez telovnika in zavreščala, držeč ga z vso močjo:

»Evo ga! ... Ta je morilec: Wilbur vam bo dokazal!«

De Wood je nagonsko stopil korak nazaj, da bi se iztrgal podivjanki, in pobledel kakor oprana cunjca.

»Nikar ji ne verjemite!« je zamrmral z usihajočim glasom. »Ni res, kar pravi. Kaj more vaš Wilbur dokazati? Kako naj dokaže nekaj, kar je laž?«

»Tako jo bomo videli,« je Hearn izbegljivo odvrnil, ker ni hotel pokazati, da je že naprej opravičilen o obtožbeni nedolžnosti. »Gospod Isacik,« se je nato obrnil k Wilburju, »ali bi hoteli določeno izreči svojo obtožbo in jo dokazati?«

»Rade volje,« je zelo neodločno odvrnil mladi človek. »Midva, to je, mamica in jaz, sva se izpreha-

jala in korakala proti krmi, kar ji pride na misel ...«

»Ne meni, tebi je prišlo na misel, Wilbur!« je popravila mati. »Moj sin je od sile skromen!« se je obrnila k poslušalcem.

»Meni?« Wilbur se je za hipec obotavljal. »Nu prav, kar nama pride na misel,« je nadaljeval, očitno zadovoljen z novo obliko, »da bi si ogledala kabino gospoda Wooda. Ko sva tako storila, sva našla dokaze o njegovi krivdi ... Na primer: žepno rutico, ki je vsa krvava ...«

»To ni dokaz!« je H